

6^ο WEBINAR

FUTURE OF RETAIL 2040

ΗΜΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΥΒΡΙΔΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**«Γυναίκα και Εμπόριο
στην εποχή του Covid-19»**

6° WEBINAR

Ημέρα Ελληνικού Εμπορίου – Υβριδική Εκδήλωση με Θέμα:

«Γυναίκα και Εμπόριο στην εποχή του Covid-19»

.....

ΤΕΤΑΡΤΗ 22 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2021

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ WEBINAR

Συντονισμός Εκδήλωσης

Ειρήνη Νικολοπούλου, Δημοσιογράφος

Εισαγωγικός Χαιρετισμός

Γιώργος Καρανίκας, Πρόεδρος ΕΣΕΕ

Ενότητα 1η: Η γυναίκα στην εμπορική επιχείρηση: Ισορροπώντας εντός της πανδημίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: *Ειρήνη Νικολοπούλου*, Δημοσιογράφος

ΟΜΙΛΗΤΡΙΕΣ:

Μαρία Συρεγγέλα, Υφυπουργός για τη Δημογραφική Πολιτική και την Οικογένεια, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Μαρία Γιαννιού, Αντιπρόεδρος και Συν-ιδρύτρια της Οργάνωσης Women Act

Μαριάννα Παγώνη, Ιδιοκτήτρια του Οίκου Παγώνη

Δέσποινα Ξυνού, Πρόεδρος και CEO της OK Anytime Markets

Ενότητα 2η: Ψηφιακός Μετασχηματισμός: Προκλήσεις και Ευκαιρίες για τη γυναίκα επιχειρηματία

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: *Ειρήνη Νικολοπούλου*, Δημοσιογράφος

ΟΜΙΛΗΤΡΙΕΣ:

Άννα Στρατινάκη, Γεν. Γραμματέας Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στέλλα Κάσδαγλη, Συγγραφέας, Μεταφράστρια και Ιδρύτρια του Οργανισμού Women On Top

Φωτεινή Γιαλαμά, CEO της LOLA

Γεωργία Πετράκη, Καθηγήτρια στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

Ενότητα 3η: Συζήτηση: Γυναίκες επιχειρηματίες στην εποχή μετά την πανδημία

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ: *Ειρήνη Νικολοπούλου*, Δημοσιογράφος

Δέκα γυναίκες επιχειρηματίες από όλη την Ελλάδα θα είναι συνδεδεμένες
διαδικτυακά, με δυνατότητα συμμετοχής στη συζήτηση

Παρεμβαίνουν οι:

Μαίη Ζαννή, Πρόεδρος και Συν-ιδρύτρια της Οργάνωσης Woman Act

Μαρίνα Οφλούδη – Γιαβρόγλου, Πρόεδρος της I.C.C. Women Hellas,

Διευθύνουσα Σύμβουλος της «Μύλοι Σόγιας Α.Ε.»

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΣΕΕ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ

Σας ευχαριστώ κυρία Νικολοπούλου, αγαπητή κυρία Υπουργέ, αγαπητή κυρία Γενική, φίλες και φίλοι που μας παρακολουθείτε, αγαπητοί συνάδελφοι, αξιότιμες προσκεκλημένες. Σήμερα είναι η ημέρα του ελληνικού εμπορίου και η ΕΣΕΕ αποφάσισε να αφιερώσει αυτή την ημέρα στη γυναίκα επιχειρηματία.

Η ημέρα του ελληνικού εμπορίου καθιερώθηκε το 2005, με πρωτοβουλία της ΕΣΕΕ με σκοπό να τιμηθεί η συμβολή του εμπορίου στην ανάπτυξη, την απασχόληση, την κοινωνική συνοχή και την ευημερία.

Φέτος, η ημέρα αυτή βρίσκει τον εμπορικό κόσμο της χώρας αντιμέτωπο με μια σειρά από σημαντικές προκλήσεις, αλλά και ευκαιρίες, οι οποίες μεσοπρόθεσμα είναι ικανές να αλλάξουν άρδην τους συσχετισμούς στην αγορά, καθώς και τις προοπτικές όχι μόνο των επιχειρήσεων, αλλά και του κλάδου συνολικά.

Υπάρχει ένα ρευστό επιχειρηματικό και κοινωνικό περιβάλλον. Από τη μια πλευρά, οι υγειονομικές και οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας και οι συνεχιζόμενες αβεβαιότητες που απορρέουν από αυτές, και από την άλλη, οι ραγδαίες μεταβολές στις καταναλωτικές συνήθειες, οι οποίες συνδέονται παγκοσμίως με την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Όλα αυτά φέρνουν την εμπορική επιχείρηση ενώπιον της επιτακτικής ανάγκης επαναπροσδιορισμού του τρόπου λειτουργίας της, είτε ως φυσικό κατάστημα είτε στον χώρο του ηλεκτρονικού εμπορίου. Ταυτόχρονα, τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία του ταμείου Ανάκαμψης και του νέου προγραμματικού πλαισίου του ΕΣΠΑ θέτουν στο επίκεντρο του δημόσιου διαλόγου τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα ως καταλύτη ανάπτυξης. Χωρίς, ωστόσο, να διασφαλίζουν, τουλάχιστον έως τώρα, και την ισότιμη συμμετοχή του εμπορίου στη διάχυση των κοινοτικών κονδυλίων, είτε με τη μορφή επιδότησης είτε με τη μορφή δανείου.

Οι νέες εξαιρετικά απαιτητικές συνθήκες στο επιχειρείν, με κύριο χαρακτηριστικό τους τη συνεχή μεταβλητότητα, επηρεάζουν λίγο πολύ και τις 230.000 ελληνικές εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς και τους 700.000 εργαζόμενους της.

Το επόμενο διάστημα, κάθε μια από αυτές, ανεξάρτητα από τον ρυθμό της ανάπτυξης της οικονομίας και τις επιμέρους αποφάσεις της πολιτείας σε θέματα και αιτήματα του εμπορικού κόσμου, θα χρειαστεί, για την επιβίωση και την ανάπτυξή της, να εντείνει την ευελιξία και την προσήλωσή της στην καινοτομία και την εξωστρέφεια, με όχημα τον ψηφιακό της μετασχηματισμό και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, μέσα από τα συνεργατικά σχήματα.

Η ΕΣΕΕ είναι αποφασισμένη να συμβάλει σε αυτή την κατεύθυνση, ως υπεύθυνος κοινωνικός εταίρος. Είμαστε πεπεισμένοι πως ο ρόλος του ελληνικού εμπορίου θα

ενδυναμωθεί τα επόμενα χρόνια και θα λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά στην Εθνική προσπάθεια για οριστική αλλαγή σελίδας, μετά από δέκα χρόνια λιτότητας και δύο χρόνια πανδημικής κρίσης. Έτσι λοιπόν, αποφασίσαμε φέτος αυτή την ημέρα να την αφιερώσουμε στη γυναίκα. Στη γυναίκα έμπορο, στη γυναίκα επιχειρηματία, η οποία, μέσα στην υγειονομική κρίση, κλήθηκε να επαναπροσδιορίσει την έννοια της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, να αναθεωρήσει επιχειρηματικές στρατηγικές και να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις που απορρέουν είτε από την πανδημία είτε από την κλιματική κρίση είτε από την 4η βιομηχανική επανάσταση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Θελήσαμε να την αφιερώσουμε στη γυναίκα έμπορο, η οποία, από το επίκεντρο της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, που δεν είναι άλλο από το φυσικό κατάστημα, επιστράτευσε όλη της την ενέργεια για να διατηρήσει ζωντανή την επιχείρηση, ενώ παράλληλα επιφορτίστηκε με πολλαπλές ευθύνες και ρόλους, μέσα σε ένα περιβάλλον αναταραχής, με κλειστά τα καταστήματα και τεράστια αναστάτωση στις εφοδιαστικές αλυσίδες, με κλειστά σχολεία και απαγόρευση κυκλοφορίας. Μια έκτακτη κατάσταση, μια κατάσταση κρίσης, η οποία ανέσυρε στην επιφάνεια όλα όσα επιδιώκουμε, συνειδητά ή ασυνείδητα, ως άτομα ή ως συλλογικότητες, να αποφύγουμε, να αντιμετωπίσουμε, να διορθώσουμε. Προκαταλήψεις, στερεότυπα, παθογένειες και στρεβλώσεις, αλλά και ανισότητες, που διαμορφώνουν το υπόβαθρο για κάθε μορφής έμφυλες διακρίσεις. Ανισότητες και διακρίσεις στις επαγγελματικές ευκαιρίες, στις αμοιβές, στον καταμερισμό ευθυνών στην οικογένεια, στην αρχική εξέλιξη στην εργασία, στη συμμετοχή σε φορείς κοινωνικής εκπροσώπησης και σε πάσης φύσεως θεσμικές εκπροσωπήσεις. Η έμφυλη ισότητα αναδείχθηκε ως μια διεθνής πρόκληση. Οι κοινωνίες, όχι μόνον η ελληνική, βίωσαν τραγικές στιγμές, με τον αναγκαστικό περιορισμό να δημιουργεί εύφορο έδαφος για την αύξηση της βίας. Είτε της ενδοοικογενειακής βίας, είτε της επαγγελματικής βίας. Απολύσεις λόγω μητρότητας, παρενοχλήσεις, απειλές, εκφοβισμοί. Η ισότητα των φύλων, στην πραγματική, την ουσιαστική της διάσταση, αλλά και η καταπολέμηση της έμφυλης βίας παραμένουν ακόμα και σήμερα το ζητούμενο.

Θέλω, όμως, να σταθώ στη γυναίκα επιχειρηματία. Πρώτον, γιατί το ποσοστό των γυναικών στο επιχειρείν δεν υπερβαίνει το 30%, σε όλους τους κλάδους δραστηριότητας. Δεύτερον, γιατί η γυναικεία επιχειρηματικότητα αφενός επλήγη μέσα στην πανδημία και αφετέρου τέθηκε ενώπιον διαφόρων προκλήσεων, όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η μεγάλη ανάγκη για γεφύρωση του έμφυλου χάσματος στις ψηφιακές δεξιότητες. Τρίτον, γιατί ο κλάδος του εμπορίου προσφέρει γόνιμο έδαφος για την οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών, κάτι που σήμερα φαίνεται να ασπάζεται και να υπηρετείται ως στρατηγική από το Υπουργείο Εργασίας. Και τέλος, γιατί υιοθετήθηκε πρόσφατα το μέτρο της ποσόστωσης 25% στη συμμετοχή των γυναικών στα Διοικητικά Συμβούλια των εισηγμένων εταιριών, γεγονός που δείχνει τη βούληση της κυβέρνησης να επενδύσει στην ισότητα των φύλων.

Θα θέλαμε, κατόπιν τούτων, να φωτίσουμε στη σημερινή συζήτηση αυτές τις διαστάσεις. Να ακούσουμε τα βιώματα των Ελληνίδων επιχειρηματιών, αλλά και των επαγγελματιών, οι οποίες συμβάλλουν στη γυναικεία ενδυνάμωση, και να στείλου-

με ένα μήνυμα στη γυναίκα έμπορο. Το μήνυμα αυτό είναι ότι είμαστε κοντά της, προσηλωμένοι στον στόχο της συστηματικής επιδίωξης της ισότητας των φύλων και της αντιμετώπισης της βίας, που ασκείται σε κάθε μορφή ανισότητας και διάκρισης. Χρειάζονται πρωτοβουλίες για τη στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας, για την ενδυνάμωση των γυναικών, για την ισχυροποίηση της γυναικείας συμμετοχής στον δημόσιο βίο της χώρας.

Χρειάζονται και συνέργειες, οι οποίες θα βασίζονται στην πολύτιμη ανταλλαγή εμπειρίας, στην αλληλεγγύη και στην πίστη ότι το μόνο εμπόδιο για την εξέλιξή μας είναι ο ίδιος μας ο εαυτός. Πιστεύω, λοιπόν, ότι στη σημερινή συζήτηση οι συμμετέχουσες θα μας βοηθήσουν, με την εμπειρία και τη γνώση τους, να φωτίσουμε τα σημεία αυτά. Και να τα αναδείξουμε ως πεδία που χρίζουν αντιμετώπισης.

Σας ευχαριστώ ιδιαίτερα για την προσοχή σας και καλή συνέχεια.

1^η Ενότητα

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ: ΙΣΟΡΡΟΠΩΝΤΑΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ:

Ειρήνη Νικολοπούλου, Δημοσιογράφος

ΟΜΙΛΗΤΡΙΕΣ:

Μαρία Συρεγγέλα, Υφυπουργός για τη Δημογραφική Πολιτική και την Οικογένεια, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Μαρία Γιαννιού, Αντιπρόεδρος και Συν-ιδρύτρια της Οργάνωσης Women Act

Μαριάννα Παγώνη, Ιδιοκτήτρια του Οίκου Παγώνη

Δέσποινα Ξυνού, Πρόεδρος και CEO της OK Anytime Markets

ΜΑΡΙΑ ΣΥΡΕΓΓΕΛΑ

Όπως είπε και ο πρόεδρος της ΕΣΕΕ, κος Καρανίκας, θέτοντας τα ζητήματα που οφείλουν να μας απασχολήσουν στη σημερινή εκδήλωση σε πάρα πολύ ορθή σειρά. έχουμε όντως, ως κυβέρνηση, θέσει σε προτεραιότητα τα θέματα της ισότητας των φύλων. Και όχι σε θεωρητικό επίπεδο. Διότι, στο παρελθόν, πάντα μιλούσαμε θεωρητικά γι' αυτά.

Οφείλουμε πλέον να δούμε στην πράξη ποιες ενέργειες πρέπει να γίνουν, ποια προγράμματα πρέπει ναυλοποιηθούν, πρακτικά, που να βοηθούν τις γυναίκες στην καθημερινότητά τους. Αυτό είναι και το πιο σημαντικό.

Άλλωστε, γι' αυτό και η πρώην Γενική Γραμματεία Ισότητας εντάχθηκε πλέον στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και αναβαθμίστηκε σε Υφυπουργείο, του οποίου την ηγεσία έχω την τιμή και τη χαρά να είμαι η πρώτη που ανέλαβα, έχοντας ως βασικό μέλημά μου κυρίως τα θέματα εργασίας, με στόχο την ενίσχυση της γυναικείας εργασίας και την εναρμόνιση της οικογενειακής, ιδιωτικής και επαγγελματικής ζωής. Και αυτό, με προγράμματα που βοηθούν στην πράξη την καθημερινότητα των γυναικών, όπως ακριβώς είπαμε.

Ένα μεγάλο θέμα που έχει επιδεινωθεί τώρα λόγω του Covid-19, αλλά προϋπήρχε στη χώρα μας την τελευταία 10ετία, είναι η οικονομική κρίση, η οποία έπληξε κυρίως τις γυναίκες. Βέβαια, είδαμε ότι όλο αυτό το χρονικό διάστημα, όπως έχουν δείξει και έρευνες, οι επιχειρήσεις, οι οποίες ανήκαν και διοικούσαν από γυναίκες, ήταν εκείνες που πραγματικά είχαν κέρδη, ακόμα και κατά τη διάρκεια της οικο-

νομικής κρίσης. Πράγμα που σημαίνει ότι όντως οι γυναίκες μπορούν. Μπορούν, όχι επειδή η επιχειρηματικότητα είναι λύση ανάγκης ή επειδή μια γυναίκα γίνεται επιχειρηματίας γιατί δεν έχει τι άλλο να κάνει ή επειδή υπάρχει κάποιο πρόγραμμα ΕΣΠΑ, αλλά επειδή η επιχειρηματικότητα μπορεί να είναι πλέον λύση επιλογής, δηλαδή η γυναίκα επιλέγει να γίνει επιχειρηματίας.

Σαφώς, εδώ θα πρέπει, όμως, να βοηθήσει οργανωμένα η πολιτεία τις γυναίκες αυτές, στην πράξη, στην καθημερινότητα, με προγράμματα, όπως αυτό που είναι ήδη έτοιμο να ξεκινήσει πιλοτικά, με τις νταντάδες, δηλαδή με ενίσχυση των γυναικών, ώστε να μπορούν να συνεχίσουν την εργασία τους, όταν τελειώνει η άδεια μητρότητας ή όταν θεωρούν οι ίδιες ότι θέλουν να επανέλθουν στην εργασία τους.

Η ψήφιση της συγκεκριμένης διάταξης έγινε πέρσι τον Ιούλιο, και μέχρι φέτος τον Ιούλιο έπρεπε όλες οι εταιρίες που είναι εισηγμένες να τηρήσουν αυτό το κομμάτι της ποσόστωσης. Και εδώ να τονίσουμε ότι η ποσόστωση, επειδή μιλάμε συνέχεια για γυναικεία ποσόστωση, δεν είναι γυναικεία ποσόστωση, είναι η ποσόστωση των φύλων.

Και πάντα το φέρνω ως παράδειγμα. Εγώ, as πούμε, αυτή τη στιγμή, έχω έναν φορέα, το Κέντρο Ερευνών Θεμάτων Ισότητας, όπου στο Διοικητικό Συμβούλιο δεν συμμετέχουν μόνο γυναίκες. Είναι πολύ σημαντικό να διατηρηθεί η ποσόστωση και για τα δύο φύλα.

Και κάτι που βλέπουμε συνέχεια, είναι ότι, ενώ οι γυναίκες είναι ανώτερες και ανώτατης εκπαιδευτικής μόρφωσης, έχουν πτυχία, έχουν μεταπτυχιακά, έχουν διδακτορικά, παρ' όλα αυτά, πολλές φορές δεν εκπροσωπούνται ανάλογα στα διοικητικά συμβούλια.

Άρα, εδώ θα πρέπει να γίνει και μια ολιστική αντιμετώπιση. Πρώτον, μέσα στο ίδιο το σχολείο, αλλά και μέσα στην ίδια την οικογένεια. Έχει μεγάλη σημασία εμείς πώς μεγαλώνουμε τα παιδιά μας. Να τους μαθαίνουμε ότι δεν υπάρχουν ανδρικές και γυναικείες δουλειές, δεν υπάρχουν ανδρικές και γυναικείες σπουδές, να μην κατευθύνουμε τα κορίτσια στις θεωρητικές και τα αγόρια στις θετικές επιστήμες, να δίνουμε τη δυνατότητα στα κορίτσια και στα αγόρια να έχουν τις ίδιες γνώσεις, να καλλιεργούν τις ίδιες δεξιότητες, και η καθεμία και ο καθένας να ακολουθήσουν την πορεία που θέλουν και μπορούν.

Επίσης, δεν πρέπει να ανατρέφουμε μέσα στην ίδια οικογένεια τα αγόρια διαφορετικά από τα κορίτσια. Θα φέρω ένα παράδειγμα, το οποίο προέκυψε μέσα από μια έρευνα που είχε γίνει σχετικά με αυτό το θέμα: αν δείξουμε σε δύο τρίχρονα παιδιά, ένα αγόρι και ένα κορίτσι, μια γυναίκα και έναν άνδρα σε ένα χαρτί, και τα ρωτήσουμε ποιος από τους δύο είναι επιχειρηματίας, τα τρίχρονα θα απαντήσουν και οι δύο. Όταν, όμως, γίνει η ίδια ερώτηση σε παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας, ένα μεγάλο ποσοστό των παιδιών αυτών απαντά ότι είναι ο άνδρας, διότι υπάρχει ένα στερεότυπο ότι οι άνδρες είναι οι επιχειρηματίες, ενώ οι γυναίκες κάνουν τις υποβοηθητικές εργασίες μέσα σε μια επιχείρηση.

ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΠΑΓΩΝΗ

Ξεκινώντας, θέλω να πω ότι η Ελλάδα είναι η χώρα του εμπορίου και της ναυτιλίας, λόγω γεωγραφικού σημείου. Το γεωγραφικό σημείο στο οποίο βρίσκεται η χώρα μας καθόρισε τον πολιτισμό, την ιστορία μας, τα πάντα.

Έχουμε τον ήλιο, το φως, τον αέρα, που μας ανοίγουν το μυαλό και τη σκέψη. Ταξιδεύουμε. Και τα ταξίδια συνεπάγονται το εμπόριο.

Όσον με αφορά, λοιπόν, δεν έχω κανένα παράπονο που ασχολήθηκα με το εμπόριο. Αντίθετα, νιώθω πολύ περήφανη που ξεκίνησα να ασχολούμαι με αυτό, συνεχίζοντας τη δουλειά του πατέρα μου, ο οποίος αρρώστησε και, καθώς δεν υπήρχε γιος στην οικογένεια, έπρεπε εγώ να αναλάβω τις ευθύνες, παρόλο που προοριζόμουν για άλλα, για σπουδές στο Πολυτεχνείο κ.λ.π. Έπρεπε, όμως, να σταθώ στην οικογένεια.

Και μπήκα, μικρό κορίτσι, σε έναν εντελώς ανδροκρατούμενο χώρο. Μεγάλωσα μέσα σε μια οικογένεια που με έκανε να καταλάβω πόσο σημαντικό είναι αυτό που λέμε οικογενειακή επιχείρηση. Όταν κάποιος μεγαλώνει από βρέφος σε μια οικογένεια, όπου οι γονείς είναι ερωτευμένοι, είναι δεμένοι, αγαπούν αυτό που κάνουν, το παιδί το νιώθει μέσα του, περνάνε μέσα όλα.

Άρα, από μόνη μου αισθάνθηκα ότι έπρεπε να πάρω τη σκυτάλη, γιατί δεν υπήρχε άλλη λύση. Ο πατέρας μου είχε γραμμάτια, είχε φτιάξει το σπίτι, όλα ήταν στον αέρα. Έπρεπε κάποιος να αναλάβει τα νηία, και παράτησα τα πάντα, τα πολυτεχνεία, και οτιδήποτε άλλο και ρίχτηκα με τα μούτρα στη δουλειά για να σώσω την επιχείρηση.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΞΥΝΟΥ

Κατ' αρχήν, να ευχαριστήσω για την πρόσκληση και την τιμή που μου κάνετε, καθώς και τον κ. Καρανίκα για την απόφασή του να αφιερώσει την Ημέρα του Ελληνικού Εμπορίου στις γυναίκες, που καιρός είναι να βγούμε μπροστά και να μιλήσουμε άνετα και ανοιχτά. Σε όσους και όσες μας ακούν.

Ειδικά αυτή την περίοδο του Covid-19, η επιχείρησή μας, αλλά και όλα τα καταστήματα βρεθήκαμε στην πρώτη γραμμή της μάχης κατά της πανδημίας, μαζί με άλλους κλάδους, όπως, για παράδειγμα, ο κλάδος της υγείας. Στον δικό μας κλάδο, το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων είναι κατ' αρχήν γυναίκες, τα καταστήματα είναι τύπου σούπερ μάρκετ, αλλά και χώροι λίγων τετραγωνικών, καταστήματα ευκολίας, όπως είπατε, με ωράρια από τις 8 το πρωί μέχρι τις 11 το βράδυ, που λειτουργούσαν και Κυριακή, δηλαδή 7 ημέρες την εβδομάδα.

Εμείς, ως δίκτυο, διαθέτουμε συνολικά 110 καταστήματα εντός Αττικής, στα οποία εργάζονται 480 άτομα, εκ των οποίων πάνω από το 55% είναι γυναίκες. Κάθε ηλικίας και οικογενειακής κατάστασης, έγγαμες, άγαμες, μικρές, μεγάλες γυναίκες, καθώς και διαφορετικών εθνικοτήτων. Πραγματικά, έδωσαν μια μάχη που ήταν πρωτοφανής, μέσα σε αυτή την κρίση με την οποία βρέθηκαν αντιμέτωπες, και για όλες τα

πάντα ήταν θέμα συντονισμού. Έπρεπε να βάλουν σε μια σειρά και να οργανώσουν τις προτεραιότητές τους. Το βασικό ήταν να νιώσουν ασφαλείς στον χώρο εργασίας, πράγμα που η ίδια η επιχείρηση, εμείς δηλαδή, φροντίσαμε να διασφαλίσουμε από την πρώτη μέρα και σε όλους τους ανθρώπους μας. Το βασικότερο ήταν να έχουν ένα πρόγραμμα, να συνεννοηθούν όλα τα μέλη της οικογένειας μέσα σε αυτή την κρίση, πώς μπορούν να συνεισφέρουν όλοι από κοινού στις δουλειές του σπιτιού και να κατανοήσουν όλοι μέσα στην οικογένεια την ένταση αυτής της δουλειάς, ειδικά εκείνη την περίοδο.

Πρώτα απ' όλα, έβαλαν το καθήκον και αυτό που λέγεται συνέπεια απέναντι στον κόσμο και στην επιχείρηση, απέναντι στο μαγαζί, αλλά περισσότερο απέναντι στους πελάτες. Ο κόσμος απαιτούσε, οι πελάτες μας απαιτούσαν να είναι όλοι συνεπείς και προσεκτικοί, όσον αφορούσε τόσο την ασφάλεια όσο και τα εμπορεύματα.

ΜΑΡΙΑ ΣΥΡΕΓΓΕΛΑ

Πρώτον, να πω ότι σε κάθε περίπτωση είμαστε ανοιχτοί στην κριτική, και αν η κριτική είναι καλοπροαίρετη, ίσα ίσα τη θέλουμε κιόλας, για να γινόμαστε καλύτεροι. Δεν είμαστε τα φωτεινά μυαλά, και το λέω συνέχεια, οφείλουμε να ακούσουμε τις γυναικείες οργανώσεις, όπως είπατε πιο πριν, τους ανθρώπους της αγοράς, που είναι πολύ σημαντικό. Άλλωστε και ως κυβέρνηση αυτό κάναμε από την πρώτη στιγμή για να αντιμετωπίσουμε την πανδημία, ακούγαμε τους ειδικούς, προκειμένου να διαμορφώσουμε τις πολιτικές μας.

Ένα μεγάλο πρόβλημα που αναδύθηκε, το έθεσε και ο κος Καρανίκας πιο πριν, είναι το θέμα της ενδοοικογενειακής και της έμφυλης βίας, όπου παρατηρήθηκε μεγάλη έξαρση, κατά την διάρκεια της πανδημίας. Εδώ θέλω να πω ότι η έξαρση αυτή δεν σήμαινε ότι ξαφνικά οι άνθρωποι έγιναν βίαιοι, απλώς έγινε μια μεγάλη καμπάνια από τη δική μας την πλευρά τότε για το πού μπορούν οι γυναίκες που υπήρξαν θύματα της βίας να αποτανθούν, σε συνεργασία με τα συμβουλευτικά κέντρα, τους ξενώνες φιλοξενίας. Συνεργαστήκαμε και με τον ιδιωτικό τομέα, για την αντιμετώπιση αυτών των περιπτώσεων, παραχωρήθηκαν δωρεάν καταλύματα από το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας, από το Χαμόγελο του Παιδιού και από άλλες οργανώσεις. Άρα, βλέπουμε ότι όταν συμπορευόμαστε, ο ιδιωτικός τομέας, ο δημόσιος τομέας, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, και συνεργαζόμαστε, τότε έχουμε και τα καλύτερα αποτελέσματα.

Συνεπώς, αυτό είναι μια πρακτική που πρέπει να ακολουθήσουμε.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι εξακολουθεί να υπάρχει το θέμα της βίας. Σαφώς οι καταγγελίες είναι περισσότερες απ' ό,τι στο παρελθόν. Όμως, οι καταγγελίες είναι περισσότερες, γιατί πλέον έχουν ανοίξει και τα στόματα. Υπάρχουν και οι κατάλληλες πολιτικοκοινωνικές συνθήκες, δηλαδή είμαστε εδώ για να σας βοηθήσουμε, ελάτε.

Είναι πολύ ευαισθητοποιημένη πλέον και η κοινωνία, η ελληνική κοινωνία, πάνω στα θέματα αυτά. Αν δούμε και τα στοιχεία, ένα μεγάλο ποσοστό, μην σας πω το συντριπτικό ποσοστό των γυναικών που πηγαίνουν στα συμβουλευτικά κέντρα ή

παίρνουν την γραμμή 15900, είναι ανώτερης και ανώτατης εκπαιδευτικής μόρφωσης, και ένα μεγάλο ποσοστό από αυτές είναι άνεργες.

Πράγμα που σημαίνει ότι έχουμε να κάνουμε με γυναίκες, οι οποίες έχουν πτυχία, έχουν κάποιες δεξιότητες, έχουν κάποια μόρφωση. Άρα πληρώνει το κράτος, πληρώνει η οικογένεια, ώστε οι γυναίκες αυτές να σπουδάσουν, δηλαδή σπουδάζουμε τις κόρες μας, τις ανιψιές μας, τις εγγονές μας, και αμέσως μετά κλείνονται σ' ένα σπίτι, δεν δουλεύουν κι επιπλέον πέφτουν και θύματα βίας.

Άρα, εκεί τι κάναμε ως κράτος; Σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ, με τον Σπύρο Πρωτοψάλτη, φτιάξαμε πρόγραμμα, και για δεύτερη χρονιά, οι γυναίκες αυτές που πηγαίνουν στα συμβουλευτικά κέντρα και είναι άνεργες, μπορούν αν θέλουν, να ανοίξουν τη δική τους επιχείρηση, να έχουν έκτακτη μοριοδότηση από τον ΟΑΕΔ και, φυσικά, να έχουν και μοριοδότηση αν θέλουν να πάνε να δουλέψουν κάπου. Διότι το θέμα το πιο σημαντικό για να βγει μια γυναίκα από έναν κύκλο βίας είναι να αισθάνεται ασφαλής οικονομικά, ανεξάρτητη, και ειδικά αν έχει μικρά παιδιά.

Σαφώς εμείς προσφέρουμε δωρεάν σίτιση και δωρεάν διαμονή. Καμία γυναίκα δεν φεύγει από κανέναν ξενώνα, αν δεν έχει σταθεί η ίδια στα πόδια της, το πιο σημαντικό είναι να σταθεί στα πόδια της, και πρέπει να την βοηθήσουμε να σταθεί στα πόδια της, να έχει την εργασία της, να μην έχει ανάγκη εμάς, να μην έχει ανάγκη κανέναν.

ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΝΝΙΟΥ

Θέλω πραγματικά να δω που θα καταλήξουμε. Έχω ακούσει καταπληκτικές ιδέες. Με την Υφυπουργό ήμασταν μάλιστα και χθες σε ένα πάνελ, μοιραστήκαμε πάλι έτσι και ανταλλάξαμε κάποιες απόψεις, και μου αρέσει πάρα πολύ να ακούω απόψεις και από την πολιτεία, αλλά και από τις επιχειρήσεις, γιατί εμείς, ως οργάνωση που ανήκουμε στην κοινωνία των πολιτών, ερχόμαστε να συμπληρώσουμε όλες τις πολιτικές που προάγει το κράτος και όλα όσα βιώνουν οι γυναίκες επιχειρηματίες στην αγορά, στην πιάτσα, ας το πούμε.

Άκουσα δύο πολύ ενδιαφέροντα πράγματα. Αρχικά, μιλήσαμε για τα θετικά μέτρα και τις ποσοτώσεις, και είναι πάρα πολύ καλό να υπάρχει το κράτος δικαίου και να υποστηρίζει, με νομοθετικά πλαίσια, τις γυναίκες στην ενδυνάμωσή τους, όπως το πρόσφατο παράδειγμα των ποσοτώσεων στα Διοικητικά Συμβούλια των εισηγμένων εταιριών.

Ωστόσο, έχουμε πάρα πολύ δρόμο ακόμα. Μόλις χθες είδα ότι η Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή έκανε εκλογές, και ανάμεσα σε όλα τα μέλη που εκλέχθηκαν, δεν υπάρχει ούτε μια γυναίκα. Είναι μόνον άνδρες.

Αυτό είναι ένα μικρό παραδειγματάκι. Άρα, και οι γυναίκες πρέπει να εκπροσωπούνται στον δημόσιο λόγο και στη δημόσια σφαίρα. Θεωρώ ότι αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό, διότι πρωτίστως δημιουργούν πρότυπα για τις άλλες γυναίκες και δευτερευόντως δείχνουν ότι μπορούν και οι ίδιες οι γυναίκες να είναι πραγματικές

ηγέτιδες, ειδικά οι γυναίκες που κρατούν ολόκληρες επιχειρήσεις, όπως η κα Ξυνού και η κα Παγώνη, τις οποίες έχουμε σήμερα στην συντροφιά μας.

Γι' αυτό, εμείς στην Women Act έχουμε ιδιαίτερη αδυναμία στο να προάγουμε τις γυναίκες πρότυπα, τις γυναίκες ηγέτιδες, στη δημόσια σφαίρα. Έτσι, πολύ επιγραμματικά να πω ότι ήδη έχουμε μια πρωτοβουλία που ονομάζεται No More Mens, Όχι Μόνον Άνδρες, όπου καλούμε διαφόρους οργανισμούς να προάγουν γυναίκες ως ομιλήτριες στα πάνελς. Όμως, δεν είναι στο χέρι μας, όπως λέτε και εσείς. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα, έλαβα πρόσφατα ένα email για ένα μεγάλο συνέδριο, που θα γίνει μέσα στους επόμενους δύο μήνες, και κάθισα και μέτρησα όλους τους ομιλητές και όλες τις ομιλήτριες. 126 ομιλητές, 12 μονάχα ομιλήτριες.

Πολύ συχνά μας λένε: μα ξέρετε δεν βρίσκουμε γυναίκες ομιλήτριες. Θέλουμε να καλέσουμε, αλλά δεν βρίσκουμε. Γι' αυτό λοιπόν, εμείς αποφασίσαμε και το λανσάραμε και το μοιράζομαι μαζί σας, γιατί είναι πολύ σημαντικό και τα στελέχη της Women Act να το ξέρουμε αυτό. Αποφασίσαμε, λοιπόν, και φτιάξαμε την πρώτη πλατφόρμα OnLine για γυναίκες από γυναίκες, για γυναίκες που θέλουν να είναι διαθέσιμες για διοργανώσεις μεγάλων συνεδρίων, για συνεργασίες με εταιρίες. Αυτή λοιπόν η πλατφόρμα είναι OnLine, μπορείτε να μπείτε να γραφτείτε και πρώτες να φτιάξετε το προφίλ σας. Λέγεται w-action.com, και ελπίζω να το μοιραστείτε και με τα στελέχη σας, γιατί είναι μια μοναδική πρωτοβουλία δωρεάν, που θα φέρει όλες τις γυναίκες ηγέτιδες στην επιφάνεια, για να μην μας λέει κάποιος άλλος μετά ότι «ξέρετε, δεν γνωρίζουμε κάποια γυναίκα από το εμπόριο, δεν γνωρίζουμε κάποια γυναίκα από τις επιχειρήσεις κ.ο.κ.»

ΜΑΡΙΑ ΣΥΡΕΓΓΕΛΑ

Επειδή η κα Γιαννιού έχει πολύ δίκιο, και είναι πολύ σημαντική αυτή η πλατφόρμα που φτιάχνουν –μου το είχε πει κάποια στιγμή και η Επίτροπος για τα ψηφιακά μέσα, Γκαμπριέλ Μαρίγια– να δώσουμε έμφαση και στο ότι οι γυναίκες πρέπει να αλληλοποστηριζόμαστε, καθώς και στο πώς πρέπει να έχουμε συμμάχους και τους άνδρες που να στηρίζουν τα θέματα αυτά.

Δεν είναι, δηλαδή, μόνο γυναικεία υπόθεση αυτά τα θέματα. Θα πρέπει πλέον και οι άνδρες να μιλούν, όπως συμβαίνει με την καμπάνια 'he for she', με άνδρες που στηρίζουν γυναίκες.

Μου έλεγε, λοιπόν, η Γκαμπριέλ Μαρίγια ότι, όταν την καλούν να μιλήσει σε κάποιο πάνελ και βλέπει ότι είναι η μοναδική γυναίκα, γυρίζει και τους λέει ότι εγώ δεν μπορώ αν δεν βρείτε και άλλες γυναίκες. Η πρώτη αντίδραση που έχουν είναι ότι «μα δεν βρίσκουμε άλλες γυναίκες», «ε τότε», λέει εκείνη, «δεν μπορώ να μιλήσω σε αυτό το πάνελ όντας η μοναδική γυναίκα». Και μετά, μου λέει, πολύ απλά, με έναν μαγικό τρόπο βρίσκονται οι γυναίκες. Άρα, παίζει ρόλο και το πώς στηριζόμαστε μεταξύ μας πάνω σε αυτό.

ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΝΝΙΟΥ

Η ψηφιακή μετάβαση σίγουρα βοηθά και διευκολύνει τα πράγματα, δεν θα λύσει όμως τα πράγματα, είναι απλώς ένα εργαλείο. Η γυναίκα, π.χ., η οποία εργάζεται στην εταιρία μας, σε δουλειά γραφείου, δεν είναι στην πρώτη γραμμή, όπως η πωλήτρια ή η ταμίας, έχει τα παιδιά της στο σπίτι ή είχε τα παιδιά της στο σπίτι λόγω κλειστών σχολείων, να σε αυτήν δόθηκε η δυνατότητα, και δίνεται ακόμα, να δουλεύει μέσω τηλεργασίας και να έχει ένα ελεύθερο ωράριο, γιατί κακά τα ψέματα, με τα παιδιά παρόντα και το πρωί και να δουλεύεις ταυτόχρονα, αυτό δεν γίνεται, δεν θα μπορούσε να το κάνει.

Σίγουρα, ορισμένες γυναίκες επέλεξαν να επιμερίσουν και να δουλεύουν σχεδόν βραδινές ώρες ή διακεκομμένα ωράρια, για να είναι συνεπείς και στην εργασία τους, αλλά και στην οικογένειά τους.

Η ψηφιακή μετάβαση είναι αυτό που λέω εγώ διευκόλυνση στην επικοινωνία. Εμείς χρησιμοποιήσαμε τα ψηφιακά μέσα από το πρώτο λεπτό, πολλά χρόνια πριν, για τους συνεργάτες μας, για όλους τους εργαζομένους, επικοινωνούσαμε, δίναμε τους κανόνες λειτουργίας, τι πρέπει να γίνεται ανά πάσα στιγμή, διότι τα πράγματα αλλάζουν τώρα και άλλαξαν και πριν συνέχεια.

Αυτό λύνεται άνετα με αυτόν τον τρόπο, δηλαδή μπορεί κάποια γυναίκα και από την καρέκλα του σπιτιού της να συμμετέχει σε ένα απογευματινό συνέδριο, σε ένα πάνελ, καθώς αυτές οι συγκεντρώσεις γίνονται συνήθως εκτός εργασίας, έτσι ώστε να παρευρίσκεται, να πει την άποψή της ή, πάνω απ' όλα, να συμμετέχει και ως ακροάτρια, ως σχολιάστρια, να μπει μέσα σ' ένα πάνελ, να συζητήσει και να ενδιαφερθεί. Αυτό θεωρώ είναι το σημαντικότερο. Το Α και το Ω.

ΜΑΡΙΑ ΣΥΡΕΓΓΕΛΑ

Εμείς θεωρούμε ότι η ψηφιακή τεχνολογία έχει μπει πλέον στη ζωή μας, και εξαιτίας του Covid-19, η τηλεργασία είναι μέσα στη ζωή μας, αρκεί να μην αφορά μόνο τις γυναίκες, και σίγουρα χρειάζεται και μια διαζώσης παρουσία σε κάποια πράγματα, άρα ένα υβριδικό σύστημα είναι το πιο ιδανικό.

Υπάρχουν πάρα πολλές επιχειρήσεις που εφαρμόζαν και προ Covid την ψηφιακή τεχνολογία και την τηλεργασία, και αυτό ίσχυε για όλους τους εργαζόμενους, άνδρες και γυναίκες. Έχουμε ήδη ξεκινήσει μια συνεργασία με τη Νορβηγία, και δημιουργούμε ένα κέντρο καινοτομίας για γυναίκες, όπου εκεί θα κατευθύνουμε, και μέσα από τα σχολεία πλέον, τα κορίτσια στο να ασχολούνται με τα ψηφιακά μέσα. Γνωρίζουμε, άλλωστε, ότι πάρα πολλές, εκατοντάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας, που θα ανοίξουν τα επόμενα χρόνια, θα έχουν να κάνουν με τις νέες τεχνολογίες, με τα ψηφιακά μέσα, με τις επιστήμες γενικότερα, άρα θα πρέπει και οι γυναίκες να προσαρμολογούν σε αυτό.

Είμαστε πίσω. Είμαστε σχεδόν τελευταίοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όσον αφορά τις γυναίκες, κυρίως μεγαλύτερης ηλικίας, από 50 ετών και άνω. Έχουμε ένα καλύτερο

ποσοστό, και αυτό είναι ένα ελπιδοφόρο μήνυμα, όσον αφορά τα νέα κορίτσια, τις νέες ηλικίες. Βλέπουμε ότι οι νέες γυναίκες ασχολούνται περισσότερο με την ψηφιακή τεχνολογία, και, γι' αυτό θέλουμε να υλοποιήσουμε αυτό το Innovation Lab, αλλά και επειδή δεν πρέπει πλέον να είμαστε ουραγοί. Αλλά αυτό θα πρέπει να γίνει με συγκεκριμένες πράξεις και ξεκινώντας μέσα από τα σχολεία.

Τι είπαμε στην αρχή; Ότι δεν υπάρχουν ανδρικές και γυναικείες σπουδές, δεν υπάρχουν ανδρικές και γυναικείες δουλειές στο σπίτι και παντού, και οι άνδρες οφείλουν να βοηθούν στην ανατροφή των παιδιών, δηλαδή δεν μπορεί μια γυναίκα να επιδιώκει συνέχεια να κάνει τηλεργασία επειδή πρέπει να φροντίσει και με τα παιδιά. Θα πρέπει και οπατέρας να ασχοληθεί με τα παιδιά του.

Άλλωστε και έρευνες έχουν δείξει ότι η συμμετοχή του πατέρα στην ανατροφή των παιδιών του δεν είναι πλέον μόνον υποχρέωση, αλλά και δικαίωμά τους. Δηλαδή, οι νεαρότερης ηλικίας πατέρες επιθυμούν να μετέχουν στην ανατροφή των παιδιών. Γι' αυτό και στο τελευταίο εργασιακό νομοσχέδιο περάσαμε και άδειες πατρότητας, πατρικές γονικές άδειες, ορίσαμε την αναστολή απόλυσης στους έξι μήνες, για να υπάρχει η δυνατότητα να δοθούν αυτές οι διευκολύνσεις, εκτός από τις μητέρες, και στους πατέρες, ώστε να μην αγχώνονται ότι θα απολυθούν. Με αυτόν τον τρόπο, βοηθάμε και τις γυναίκες, γιατί ποια γυναίκα έχει πάει, ας πούμε, να δώσει συνέντευξη για δουλειά -εγώ το έχω ζηήσει- χωρίς να έρθει αντιμέτωπη με την ερώτηση αν σκοπεύει να κάνει παιδιά. 'Η, σε περίπτωση που δεν είναι παντρεμένη, αν έχει κάποια σοβαρή σχέση ή αν σκέφτεται να κάνει οικογένεια. Γιατί πάντα, στο πίσω μέρος του μυαλού ενός εργοδότη ή μιας εργοδότης, είναι το κομμάτι αυτό.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΞΥΝΟΥ

Όχι, εμείς δεν έχουμε αναπτύξει το ηλεκτρονικό εμπόριο, δηλαδή το e-commerce. Θεωρώ ότι αυτό σίγουρα ξεπετάχθηκε μέσα στον καιρό της πανδημίας και υπήρξε ίσως πολύ θορυβώδες. Είχαμε πάρα πολλά αιτήματα, από εταιρίες και από συνεργάτες, όχι από πελάτες. Για τους πελάτες ίσχυε αυτό που αναφέρατε και εσείς στην αρχή, ήθελαν να βγούν, να πάνε να δουν το μαγαζί, τώρα επρόκειτο για βόλτα, για ανάγκη, σίγουρα ίσχυαν και τα δύο.

Από την άλλη, εμείς, ως καταστήματα, μπορούσαμε να εξυπηρετούμε και στο σπίτι, δηλαδή με κατ' οίκον παραγγελίες, αλλά το e-commerce αναπτύχθηκε πολύ. Το μελετάμε. Το μελετάμε συνέχεια. Το μελετάμε κατ' αρχήν στο κομμάτι των αναγκών των πελατών, και το βασικότερο ερώτημα είναι αν όντως αυτό είναι κάτι κερδοφόρο και βιώσιμο.

Το e-commerce θα δώσει ευκαιρίες σε πολλούς και πολλές, πολύ δε περισσότερο, πολλοί επαγγελματίες θα μπορούν να μπουν στο εμπόριο, κατασκευαστές κοσμημάτων, γραβατών, ο,τιδήποτε, από το μηδέν, μια start up εταιρία, ας πούμε, όπου θα μπορεί να μπει και να δουλεύει οποιαδήποτε γυναίκα και από το σπίτι της ή με συνεργάτες ή ακόμα και εκτός της χώρας, εκτός Αθηνών. Υπάρχουν άνθρωποι που ζουν στην επαρχία και είναι εξαιρετικά αξιόλογοι, και μπορεί όντως εκεί να εφαρμοστεί και να ξεκινήσει κάτι τέτοιο.

ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΝΝΙΟΥ

Εγώ θα ήθελα να κλείσω με ένα συνολικό σχόλιο σχετικά με τα στερεότυπα. Ακούστηκαν πάρα πολλά, το είπε και η Υφυπουργός, τα στερεότυπα είναι αυτά που κινούν τον κόσμο. Όταν, λοιπόν, κατανοήσουμε ότι άνδρες και γυναίκες είμαστε 50-50 σε αυτό το παιχνίδι και όταν, όχι μόνον εμείς το κατανοήσουμε και το φωνάξουμε ως γυναίκες, αλλά υποστηρίξουμε και τους άνδρες που έχουμε δίπλα μας να το ασπαστούν τότε θα γίνει απόλυτα κατανοητό ότι το να είμαστε μαζί σε αυτό το παιχνίδι είναι υπέρ όλων μας.

Όταν, λοιπόν, κατανοήσουμε ότι άνδρες και γυναίκες είμαστε ισότιμοι σε αυτό το παιχνίδι, τότε θα μπορούμε να πούμε ότι έχουμε κάνει με ασφάλεια κάποια βήματα προς την πραγματική ισότητα, και αυτό είναι το σημαντικότερο νομίζω, και εμείς οι ίδιες να προσέχουμε και να είμαστε συνεχώς σε εγρήγορση, συνειδητά να μην αναπαράγουμε αυτά τα τόσο βαθιά εμπεδωμένα και ριζωμένα στερεότυπα που έχουμε κληρονομήσει.

2η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ: ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ:

Ειρήνη Νικολοπούλου, Δημοσιογράφος

ΟΜΙΛΗΤΡΙΕΣ:

Άννα Στρατινάκη, Γεν. Γραμματέας Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στέλλα Κάσδαγλη, Συγγραφέας, Μεταφράστρια και Ιδρύτρια του Οργανισμού Women On Top

Φωτεινή Γιαλαμά, CEO της εταιρίας LOLA

Γεωργία Πετράκη, Καθηγήτρια στο Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

ANNA ΣΤΡΑΤΙΝΑΚΗ

Κατ' αρχάς, να καλησπερίσω την όμορφή παρέα, την οποία βλέπω έστω και εξ' αποστάσεως. Να δηλώσω τον θαυμασμό μου απέναντι σε όλες τις συμμετέχουσες στο πάνελ, γιατί κάθε μια από εμάς έχει δώσει τον δικό της αγώνα, σε ένα δύσκολο για τη γυναίκα εργασιακό περιβάλλον, διότι, όπως όλοι γνωρίζουμε, η ελληνική αγορά εργασίας είναι πάρα πολύ δύσκολο κομμάτι.

Και νομίζω ότι είναι και ένας αγώνας επιβίωσης καθημερινός, κυρίως ως προς το σύστημα συνδυασμού οικογένειας και επαγγελματικής δραστηριότητας, από οποιαδήποτε μετερίζι και αν αγωνίζεται η γυναίκα που επιχειρεί, δρα, ενεργοποιείται στην κοινωνία των πολιτών ή στον επαγγελματικό στίβο.

Άρα, επειδή υπάρχει και μέσα στον κύκλο μας και το ακαδημαϊκό κομμάτι, αλλά και το μάχιμο επιχειρηματικό, από την πλευρά μου χαιρετίζω όλη την προσπάθεια, την οποία αγκάλιασε με θέρμη, κάνοντας σήμερα την πρώτη κίνηση η ΕΣΕΕ, η οποία ως κοινωνικός εταίρος είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένη στο κομμάτι που λέγεται γυναικεία επιχειρηματικότητα.

Θα κάνω μια εισαγωγή, λέγοντας το ότι εδώ και αρκετό καιρό, όχι μόνον από το 2019, αλλά ήδη από το 2010, από τα δύσκολα χρόνια τα οποία πέρασε η χώρα μας στο πλαίσιο του 1ου, 2ου, και 3ου μνημονίου, ήταν πάρα πολύ σημαντικό να δώσουμε προτεραιότητα και έμφαση στη γυναικεία όχι μόνον επιχειρηματικότητα, αλλά κυρίως στη γυναικεία επαγγελματική δραστηριότητα και εξωστρέφεια. Για τον λόγο αυτόν, με αργά και συγκεκριμένα, αλλά πολύ σοβαρά και δομικά βήματα,

προχωρήσαμε στο να κάνουμε κάποιες συγκεκριμένες κινήσεις, από το 2019 και εντεύθεν, οι οποίες σιγά σιγά θα αρχίσουν να παίρνουν σάρκα και οστά. Δηλαδή, από το 2019, και με την κυβέρνηση εν πλήρει λειτουργία, και πριν ακόμα από την ιστορία του Covid-19, η οποία μας ταλαιπώρησε και συνεχίζει να μας ταλαιπωρεί, σε διάφορα επίπεδα. Πρώτο σημείο, της κυβερνητικής πρωτοβουλίας, της θεσμικής μέριμνας, αλλά και κίνησης, ήταν η προτεραιότητα που δόθηκε στη γυναίκα, και αυτό ήταν το ρηξικέλευθο της υπόθεσης.

Αυτό λοιπόν το σημείο έδωσε για πρώτη φορά το έναυσμα για την απόλυτη συνεργασία τριών πολύ σοβαρών πυλώνων.

Το Υπουργείο Παιδείας, το Υπουργείο Εργασίας και το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής συνεργάζονται, για πρώτη φορά, τόσο συντονισμένα, σε συνδυασμό πάντα με το Υπουργείο Ανάπτυξης, προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση. Περισσότερες επαγγελματικές ευκαιρίες στον παράγοντα γυναίκα, περισσότερες δεξιότητες, έμφαση σε ψηφιακές δεξιότητες, περισσότερη δυναμική, που πρέπει να αναπτυχθεί στον τομέα της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Τόσο το Υπουργείο Εργασίας, όσο και ο ΟΑΕΔ, από την πλευρά του, με συγκεκριμένες θεσμικές τομές και με τον ν. 4808, προώθησαν την εργασιακή αλλαγή που έγινε στα ζητήματα των πατρικών, γονικών αδειών, δίνοντας έτσι μια μεγαλύτερη ώθηση στην εργασία των γυναικών, προσφέροντας βοήθεια στην εργασία τους και, φυσικά, συμβάλλοντας σε μια προσπάθεια εμπέδωσης μιας σοβαρότερης εργασιακής κουλτούρας, εκ μέρους και των εργοδοτών.

Ξέρετε, η γυναίκα αν και είναι σκληρά εργαζόμενη, έρχεται αντιμέτωπη με ένα φαινόμενο, το οποίο νομίζω ότι και η κοινωνιολόγος μας θα το έχει διαπιστώσει: εργάζεται πολλές ώρες, απλήρωτες ώρες, και θεωρείται το ασθενές, αλλά και αδύναμο, από πλευράς συμβάσεων εργασίας, μέρος, στις περισσότερες καταστάσεις. Δύσκολος ο συνδυασμός με την οικογένεια, χωρίς εύκολα εργαλεία δίπλα της, που να μπορούν να υποστηρίξουν την εργασία σε συνδυασμό με το μέγαλωμα των παιδιών.

Έχοντας να αντιμετωπίσει είτε καταστάσεις σεξουαλικών παρενοχλήσεων, είτε θέματα έλλειψης απαραίτητων βοηθητικών εργαλείων, αντιλαμβάνεστε ότι όλα αυτά ήταν μια πάρα πολύ δύσκολη δοκιμασία γι' αυτήν. Έτσι, για πρώτη φορά η Ελλάδα, με τη θεσμική πρωτοβουλία που έλαβε το Υπουργείο Εργασίας, μόλις τον Ιούνιο 2021, η εργαζόμενη γυναίκα έρχεται και ισορροπεί σε ορισμένα πάρα πολύ βασικά θέματα.

Πρώτον, της δίνεται η δυνατότητα να έχει μεγαλύτερες πιθανότητες να αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζεται ο άνδρας εργαζόμενος. Να μην είναι το εύκολο θύμα των απολύσεων, αλλά, ταυτόχρονα, να διευκολύνεται και η είσοδος της στην αγορά εργασίας. Αυτό επιτυγχάνεται, δημιουργώντας αντίβαρα και σε σχέση με την ανδρική εργασία.

Το δεύτερο είναι η σωστή προστασία, η οποία πρέπει να υπάρχει στα ζητήματα παρενοχλήσεων.

Το τρίτο θέμα είναι η έμφαση που δόθηκε στη μείωση του χάσματος όσον αφορά τον ψηφιακό αναλφαβητισμό διότι τα προγράμματα, τα οποία θα δούμε να εξελί-

σονται το επόμενο διάστημα, με πόρους του Recovery Fund, δηλαδή του περίφημου RRF, του Ταμείου Ανάκαμψης, είναι πάρα πολύ σημαντικά, σε συνδυασμό με το ΕΣΠΑ, όπου για πρώτη φορά γίνονται στοχευμένα προγράμματα για τη μείωση του ψηφιακού αναλφαβητισμού που πλήττει τις γυναίκες, τα ποσοστά του οποίου είναι απίστευτα υψηλά.

Ο προγραμματισμός αφορά τα προγράμματα ΕΣΠΑ, και θα δούμε να μπαίνει σε εφαρμογή ένα μεγάλο πρόγραμμα, όπου για πρώτη φορά συνδυάζεται η γυναικεία επιχειρηματικότητα με τις ψηφιακές δεξιότητες σε ηλικίες από 18 έως 29, ετών, το οποίο αναμένεται να τρέξει από τον Οκτώβριο 2021. Κατόπιν τούτου, είναι η μεγάλη πρωτοβουλία που έχει αναλάβει το Υπουργείο Εργασίας, μαζί με τον ΟΑΕΔ, ο οποίος είναι ο κεντρικός βραχίονας εδώ, σε συνδυασμό με το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, όπου θα δούμε εξελικτικά προγράμματα, τα οποία θα τρέξουν από το 2022, ειδικά για τη μείωση του ψηφιακού αναλφαβητισμού.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΕΤΡΑΚΗ

Κατ' αρχήν, θέλω να ευχαριστήσω για την τιμητική πρόσκληση να συμβάλλω στον προβληματισμό, χαίρομαι πάρα πολύ που είμαι μαζί σας.

Ανάμεσα τις ενότητες που δέχτηκα, υπάρχουν πολλές οι οποίες είναι ενδιαφέρουσες. Εγώ θα αναφερθώ ακριβώς πάνω στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στη θέση της γυναίκας σε αυτή τη διαδικασία.

Υπάρχει συνολικά, σε παγκόσμιο επίπεδο, μια αντιφατική κατάσταση που τείνει να διαμορφωθεί στις ψηφιοποιημένες κοινωνίες, με τον λεγόμενο ψηφιακό αναλφαβητισμό, ο οποίος είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο.

Έτσι λοιπόν, υπάρχει συγχρόνως η αναζήτηση μιας στρατηγικής για την επίτευξη της λεγόμενης ψηφιακής ισότητας, η οποία διακηρύσσεται ως στόχος και ως στρατηγική σε διάφορα επίπεδα, τόσο εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και σε επίπεδο εθνικών κρατών.

Από τα νέα χάσματα λοιπόν που αναδύονται, το φύλο φαίνεται να αποτελεί έναν από τους καθοριστικούς παράγοντες ως προς την αξιοποίηση της τεχνολογίας. Συχνά, η τεχνολογική εξέλιξη θεωρείται ότι θα συμβάλει στη μείωση των ανισοτήτων στην εργασία, ότι δηλαδή η χρήση των νέων τεχνολογιών στην ψηφιοποίηση θα συνεισφέρει στην εξοικείωση με την τηλεργασία και έτσι οι γυναίκες θα αντιμετωπίζουν λιγότερους φραγμούς, λιγότερα εμπόδια στο να αναλάβουν παραδοσιακούς ρόλους, παραδοσιακές ανδροκρατούμενες θέσεις εργασίας και, συνεπώς, θα έχουν περισσότερες ευκαιρίες να ανέλθουν επαγγελματικά.

Ωστόσο, ενώ έχει υπάρξει μια σημαντική πρόοδος τα τελευταία χρόνια όσον αφορά τη συμμετοχή των γυναικών σε τομείς έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και την ενασχόλησή τους στον τομέα της Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ, αγγλ. ICT), μόλις το 17% των απασχολούμενων και το 19% των επιχειρηματιών σε ΤΠΕ κλάδους, στην Ευρώπη, είναι γυναίκες, σύμφωνα με το Women In Digital Scoreboard.

Επιπλέον, παρά την αυξανόμενη ζήτηση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού σε τεχνολογικούς τομείς, μόλις το 9,9% των γυναικών, ηλικίας από 16 έως 24 ετών, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, διαθέτουν γνώσεις προγραμματισμού, το programming skills δηλαδή, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του ΟΟΣΑ.

Είδαμε μερικά στοιχεία που μας δείχνουν ένα γενικό πλαίσιο, και τώρα μπαίνω σε μια άλλη προβληματική. Μπορούμε να πούμε ότι η τεχνολογία διευκολύνει τις γυναίκες και, βέβαια, όχι μόνο τις γυναίκες, αλλά και άλλες ομάδες που έχουν δυσκολίες προσβασιμότητας στην αγορά εργασίας. Όμως, και πάλι με βάση τη βιβλιογραφία και πολλές αναλύσεις, η τεχνολογία μπορεί και να βαθύνει το έμφυλο χάσμα.

Ας σκεφτούμε τη χρήση της τηλεργασίας, κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19. Ας αναλογιστούμε τον τρόπο με τον οποίον οι γυναίκες επωμίστηκαν, ταυτόχρονα, την εργασία και τον ρόλο τους στο σπίτι, ως νοικοκυρές, με δεδομένο τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις ως προς τον χρόνο που αφιερώνουν οι άνδρες στην οικιακή εργασία, κάτι που προκύπτει από πολλές έρευνες.

Έχουμε καταγραφές εμπειριών από γυναίκες που προσπαθούσαν να τα συνδυάσουν όλα, οι οποίες είναι εξαιρετικά σοκαριστικές, ως προς το πώς οι γυναίκες επωμίστηκαν, και μέσω της τηλεργασίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας, πολλαπλά καθήκοντα, και ένα ερώτημα, μια, ας πούμε, προβληματική που προκύπτει εντέλει είναι κατά πόσον το να 'χώνονται' οι γυναίκες στην τηλεργασία τις προωθεί και επαγγελματικά. Κατά πόσον οι επαγγελματικές τροχιές που αναπτύσσονται μέσα από την τηλεργασία ευνοούν πραγματικά τις γυναίκες.

Ένα δεύτερο σημείο που έχει ενδιαφέρον να δούμε εδώ, σε σχέση με την τεχνολογία είναι το πώς δημιουργείται η τεχνολογία, διότι, ας μην ξεχνάμε ότι η τεχνολογία φτιάχνεται κυρίως από άνδρες, οι οποίοι ενσωματώνουν σε αυτήν ανδρικά πρότυπα. Ανδρικά πρότυπα σε σχέση με την κατανόηση, σε σχέση με τα μεγέθη, ακόμα και τα φυσικά μεγέθη. Και αυτό συμβαίνει διότι το ανδρικό πρότυπο θεωρείται παγκόσμιο πρότυπο, με άλλα λόγια, το πρότυπο του ανθρώπου είναι το ανδρικό πρότυπο. Έτσι δεν είναι;

Και συνεπώς, οι γυναίκες βρίσκονται πάντα υπολειμματικές σε σχέση με κάποια πρότυπα. Ή, να το πούμε και αλλιώς, δεν υπολογίζονται ποτέ οι ανάγκες τους, πέρα από το ότι δεν καταγράφονται στατιστικά, δεδομένου ότι το πρότυπο, βάσει του οποίου κρίνονται, δεν σχετίζεται με αυτές, δεν είναι το γυναικείο, αλλά το ανδρικό πρότυπο, και αυτό αφορά γενικά την τεχνολογία.

Η λογική βάσει της οποίας φτιάχνονται οι τεχνολογίες, οι οποίες έχουν και έναν κοινωνικό χαρακτήρα, είναι μεταξύ άλλων η αποξένωση από τη γνώση. Είμαι κοινωνιολόγος της εργασίας και μελετώ τα θέματα της γνώσης σε σχέση με την τεχνολογία. Δηλαδή, πώς η γνώση μπορεί να συγκεντρωθεί στα χέρια λίγων ή πώς μπορεί η μηχανή να αφαιρεί γνώση από τους ανθρώπους. Και εδώ λοιπόν, έχουμε μια τέτοια περίπτωση όπου η τεχνολογία ενσωματώνει τα πρότυπα, τα κοινωνικά πρότυπα. Με αποτέλεσμα, οι γυναίκες να πρέπει πάντα να απολογούνται, επειδή μοιάζουν πάντα να υπολείπονται. Το ίδιο δεν συμβαίνει, για παράδειγμα, και με τα αυτοκίνητα και το πώς κατασκευάζονται;

Αυτή είναι λοιπόν, μια ενδιαφέρουσα παράμετρος που πρέπει να σκεφτούμε. Ένα δεύτερο σημείο που θέλω να θίξω, τελείως επιγραμματικά, μόνο για να τιμήσω την σημερινή εκδήλωση, είναι το έμφυλο χρηματοδοτικό χάσμα. Υπάρχει μια πολύ πρόσφατη έρευνα σχετικά με αυτό ακριβώς το θέμα, η οποία καταδεικνύει ότι υπάρχει παγκοσμίως ένα χάσμα στα χρηματοδοτικά εργαλεία.

Δηλαδή, οι χρηματοδοτούμενες επιχειρήσεις είναι, κατά ένα τεράστιο ποσοστό, επιχειρήσεις που ελέγχονται ή των οποίων οι ιδιοκτήτες είναι άνδρες και υπολείπονται πάρα πολύ οι γυναίκες, σε σχέση με τα χρηματοδοτικά εργαλεία. Αυτό συμβαίνει παρά το γεγονός, όπως λέει αυτή η έρευνα, ότι τα διεθνή στοιχεία δείχνουν ότι οι οικονομίες που χαρακτηρίζονται από υψηλά επίπεδα γυναικείας επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι πιο ανθεκτικές στις οικονομικές κρίσεις. Γι' αυτό και η συστηματική εφαρμογή μέτρων που θα αντιμετωπίσουν το έμφυλο χρηματοδοτικό χάσμα είναι απαραίτητη για την ανάκαμψη των γυναικείων επιχειρήσεων, μετά την πανδημία του Covid-19. Σας ανέφερα ένα απόσπασμα από ένα άρθρο που διάβασα σχετικά με αυτήν την έρευνα.

Το τελευταίο σημείο που θέλω να θίξω, ολοκληρώνοντας, σχετίζεται με την προοπτική της μείωσης του έμφυλου ψηφιακού χάσματος. Ένα στοιχείο, το οποίο αναγνωρίζεται διεθνώς, είναι η ανάγκη της ποιοτικής αύξησης του αριθμού των γυναικών, στον χώρο των θετικών και τεχνολογικών επιστημών προκειμένου να ανατραπούν τα δεδομένα, διότι τα δεδομένα είναι πολύ αρνητικά σε σχέση με την κατάσταση των γυναικών στις επιστημονικές λίστες.

Να σας αναφέρω ενδεικτικά ότι παρόλο που αυξάνεται η συμμετοχή των γυναικών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η συμμετοχή τους θετικούς κλάδους της εκπαίδευσης συνεχίζει και είναι πάρα πολύ μικρή.

ΣΤΕΛΛΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ

Ειπώθηκαν πολύ σημαντικά πράγματα. Νομίζω ότι η κα Πετράκη και η κα Στρατινάκη κάλυψαν πάρα πολλές πλευρές του ζητήματος που σχετίζεται με την ψηφιακή τεχνολογία και τις γυναίκες στην εργασία και ιδιαίτερα στην επιχειρηματικότητα, γιατί σήμερα μιλάμε για την επιχειρηματικότητα, και αισθάνομαι ότι αυτό που μας λείπει, ειδικά στην Ελλάδα, είναι τα δεδομένα.

Δεν έχουμε πάρα πολλά στοιχεία, για παράδειγμα, σχετικά με τα πράγματα για τα οποία πάμε να δρομολογήσουμε πολιτικές. Έχουμε μια θεωρητική βάση, η οποία μπορεί να βασίζεται στη βιβλιογραφία, μπορεί να βασίζεται στην εμπειρία, μπορεί να βασίζεται σε δεδομένα άλλων χωρών, για παράδειγμα, αλλά κάθε περίπτωση και κάθε κουλτούρα έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες.

Μιλάμε, για παράδειγμα, για τον ψηφιακό αναλφαβητισμό και για την αύξηση του ψηφιακού αναλφαβητισμού σε νεαρές ηλικίες.

Στην Ελλάδα, ο ψηφιακός αναλφαβητισμός δεν αφορά τις νέες γυναίκες. Αφορά τις γυναίκες άνω των 40, όπως προκύπτει από την εμπειρία μας στο Women On Top, οι

οποίες μπορεί να έχουν μείνει για κάποια χρόνια εκτός εργασίας, γιατί έχουν μείνει στο σπίτι να φροντίσουν τα παιδιά τους, να φροντίσουν ηλικιωμένους, ασθενείς, την οικογένεια, και θέλουν να επανέλθουν στην αγορά εργασίας, και πρέπει να επανέλθουν σε μια αγορά εργασίας, όπου καλούνται να εργαστούν από απόσταση ή καλούνται να στήσουν μια επιχείρηση που θα λειτουργεί Online.

Εκεί, υπάρχει ο ψηφιακός αναλφαβητισμός, και φυσικά, στις μικρότερες ηλικίες αντιμετωπίζουμε το τεράστιο πρόβλημα ότι τα κορίτσια δεν ασχολούνται με επαγγέλματα που άπτονται των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας, κάτι που απαιτεί την εξαγωγή νέων, απαραίτητων, δεδομένων, σε σχέση με το γιατί τα κορίτσια δεν επιλέγουν τα επαγγέλματα STEM και με το πώς θα το αντιμετωπίσουμε αυτό.

Εφόσον τα αγόρια ακολουθούν αυτά τα επαγγέλματα, η γνώση υπάρχει, οι δυνατότητες υπάρχουν, άρα γιατί τα κορίτσια δεν κάνουν αυτή την επιλογή; Αυτό δεν το γνωρίζουμε. Οπότε, νομίζω ότι σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι πάρα πολύ χρήσιμο κάποιες φορές, να κάνουμε ένα βήμα πίσω, να αναζητούμε περισσότερα στοιχεία και να θέτουμε περισσότερα ερωτήματα, πριν καταλήξουμε σε λύσεις. Εννοείται πως είναι πάρα πολύ σημαντικό το γεγονός ότι η πολιτεία ενεργοποιείται, πολλές επιχειρήσεις ενεργοποιούνται, γιατί οι λύσεις θα έρθουν μέσα από αυτού του είδους τις συνεργασίες. Η κοινωνία των πολιτών ενεργοποιείται, απλώς πολλές φορές, η ενεργοποίηση έχει αυτή την αγωνία και τη λαχτάρα να λύσουμε άμεσα το πρόβλημα, και δεν δίνει τον χρόνο να κάνουμε ένα βήμα πίσω και να κατανοήσουμε καλύτερα το πρόβλημα. Θα επαναλάβω αυτή τη φράση-κλισέ, που λέγεται ότι ανήκει στον Αϊνστάϊν: εάν είχα 10 λεπτά να λύσω ένα πρόβλημα, θα αφιέρωνα τα 9 στο να το καταλάβω και το 1 στο να το λύσω.

Οπότε, νομίζω ότι έχουμε λίγο δρόμο ακόμα να διανύσουμε, ώστε να κατανοήσουμε ποιο ακριβώς είναι το πρόβλημα.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΓΙΑΛΑΜΑ

Κατ' αρχάς, να σας πω ότι εμείς, για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, είμαστε μια μικρή εταιρία. Παρόλα αυτά, έχουμε μια πάρα πολύ μεγάλη παρουσία στην Ελλάδα, εδώ και τουλάχιστον 50 χρόνια. Είμαστε από τις πρώτες εταιρίες που λειτούργησαν ως εταιρίες παραγωγής, αλλά και λιανικής πώλησης, στον χώρο της ένδυσης. Δεν θα έλεγα ότι είμαι το τυπικό παράδειγμα της γυναίκας που περιγράψατε σήμερα στην παρέα μας, διότι μεγάλωσα μέσα σε μια οικογένεια όπου κυριαρχούσαν οι γυναίκες, είμαστε τρεις κόρες με μια μητέρα πάρα πολύ δυναμική, η οποία ξεκίνησε και δημιούργησε την εταιρία.

Και το σημαντικό για μένα είναι αυτό που έμαθα μέσα στην πορεία μου και μετά από τόσα χρόνια, καθώς και μέσα από τη συνεργασία της μητέρας μου με τον πατέρα μου, δηλαδή ότι, τελικά, όταν γυναίκες και άνδρες συνδυάζονται και συνεργάζονται αρμονικά και ισότιμα, πάντοτε μπορεί να βγει ένα υπέροχο αποτέλεσμα. Η αλήθεια είναι ότι μετά από τόσα χρόνια εμείς έχουμε αγκαλιάσει τις γυναίκες.

Η εταιρία μας κυριαρχείται από γυναίκες, από τα 52 άτομα που εργαζόμαστε στην εταιρία, τα 8 είναι άνδρες, δηλαδή το 15,5%, και τα 44 είναι γυναίκες, δηλαδή το 84,5%. Θέλω επίσης να επισημάνω ότι και σε θέσεις ευθύνης οι γυναίκες έχουν ένα πολύ υψηλό ποσοστό, εν αντιθέσει με τους άνδρες

As προχωρήσουμε τώρα στο θέμα του ψηφιακού μετασχηματισμού. Θεωρώ ότι η τεχνολογία, όπως είπαν όλες οι κυρίες και στα δύο πάνελ, σαφώς και δίνει πάρα πολύ μεγάλες δυνατότητες στις γυναίκες, και όχι μόνο.

Ειδικά στο εμπόριο, αυτός ο μετασχηματισμός επηρέασε τις επιχειρήσεις την τελευταία 10ετία, θα έλεγα. Κυρίως τις επηρέασε μέσα από την κρίση. Ανάγκασε όλες τις επιχειρήσεις να σπεύσουν να ακολουθήσουν αυτή την κατεύθυνση, γιατί παρείχε κάποιες ευκολίες. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Προσέφερε μια φρέσκια ματιά σε αυτό που κάναμε, και πάρα πολλές εταιρίες αγκαλιάσαμε όλη αυτή την αλλαγή.

Υπάρχει, ούτως ή άλλως, μια αυξητική τάση, όμως τα μεγέθη, τα δύο τελευταία έτη, λόγω της πανδημίας, είναι συντριπτικά πιο αυξημένα. Η τελευταία μας διαχειριστική χρήση, που έκλεισε στις 30/6/2021, έδειξε αύξηση του τζίρου του e-shop κατά 98%, μιλάμε δηλαδή για διπλάσια νούμερα. Δούλεψε, όπως θα δούλευε ένα από τα πιο ισχυρά σημεία πώλησής μας.

Και στο σύνολο, έκανε περίπου το 30% του τζίρου. Τα εμπορικά καταστήματα αυτό που θα πρέπει να κάνουν, είναι να ακολουθήσουν αυτή την τάση, που ούτως ή άλλως υπάρχει, δηλαδή έναν συνδυασμό φυσικού και ψηφιακού καταστήματος.

Αυτό είναι ένα ολόκληρο θέμα που θα μπορούσε να συζητηθεί, βέβαια.

Εμείς, δηλαδή, είδαμε, και μέσα στην πανδημία, ότι ο πελάτης ζητούσε να συνδυαστεί η εμπειρία του ψηφιακού καταστήματος με το φυσικό κατάστημα. Είναι κάτι το οποίο μας βοήθησε, γιατί το καταλάβαμε νωρίς, λειτουργήσαμε ως προς αυτή την κατεύθυνση και, τελικά, είχαμε εξαιρετικά αποτελέσματα.

Επειδή η εταιρία είναι πλήρως μηχανογραφημένη, λειτουργούμε με ERP σύστημα, το οποίο είναι επίσης παραμετροποιημένο. Όλο το προσωπικό λειτουργεί μπροστά σε έναν υπολογιστή. Ακόμα και πωλήτριες, στην εποχή μας, πρέπει να ξέρουν να χρησιμοποιούν τα συστήματα της εταιρίας. Τα βιογραφικά που λαμβάνουμε από νεότερες ηλικίες δείχνουν σαφώς μεγάλη εξοικείωση όσον αφορά τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΕΤΡΑΚΗ

As σκεφτούμε το εξής. Συζητάμε για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, για τις νέες τεχνολογίες, θεωρούμε ότι όλα αυτά είναι αναγκαστικά, είναι νομοτελειακά, θετικά. Όμως, αυτό δεν είναι αλήθεια, δηλαδή ένα ερώτημα που προκύπτει είναι κατά πόσον οι νέες τεχνολογίες, κατά κλάδο και κατά περίπτωση, ευνοούν τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Αν δεν υπάρχουν θετικές ενέργειες και ένα θετικό περιβάλλον, κατά κάποιον τρόπο, υπάρχει μια μαζική, μια συλλογική γνώση, η οποία παράγεται από όλες τις κοινωνίες πάνω στην τεχνολογία. Δεν πρέπει οι εργαζόμενοι να έχουν ένα μέρισμα αυτής της γνώσης, μέσα από την εργασία που έχουν προσφέρει;

Θέλω να πω ότι ένας τρόπος για να βελτιώσουμε τη συμμετοχή των εργαζομένων, και των γυναικών ειδικότερα, στις νέες τεχνολογίες, είναι οι νέες τεχνολογίες να συμβαδίζουν με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Ενδεχομένως, με τη μείωση του χρόνου εργασίας. Διότι οι νέες τεχνολογίες κάνουν δυνατή την εξοικονόμηση χρόνου, και αυτό το όφελος της κοινωνίας, που είναι συνολικό, θα πρέπει κάπως να περάσει και στους εργαζόμενους.

ΣΤΕΛΛΑ ΚΑΣΔΑΓΛΗ

Έχετε δίκιο, αυτό το έθιξε και η κα Πετράκη πριν, διότι είναι δύο οι πλευρές του νομίσματος, σε σχέση με την προσβασιμότητα που προσφέρει η τεχνολογία. Να μεν περισσότερες γυναίκες μπορούν να συμμετάσχουν στην αγορά εργασίας, γιατί έχουν περισσότερες δυνατότητες να συνδυάσουν την επαγγελματική με την ιδιωτική τους ζωή, ταυτόχρονα όμως, αυτές οι γυναίκες υπερφορτώνονται με καθήκοντα, εάν δεν αλλάξει η λογική που θέλει τις γυναίκες να αναλαμβάνουν το μεγαλύτερο μερίδιο φροντίδας στο σπίτι.

Ταυτόχρονα, εάν αυτές οι γυναίκες δεν πηγαίνουν στη δουλειά, δεν πηγαίνουν στο γραφείο, και δουλεύουν πάντα από το σπίτι, και δεν τις βλέπει κανείς, και δεν δικτυώνονται, και δεν έχουν πρόσβαση στην πληροφορία, αυτές οι γυναίκες μένουν πίσω στην εργασία τους.

Όμως, την ίδια στιγμή, η τεχνολογία τους προσφέρει περισσότερες δυνατότητες, ώστε να επιμορφωθούν και να προχωρήσουν στη δουλειά τους. Με άλλα λόγια, το νόμισμα έχει πάντα δύο πλευρές, και δεν μπορούμε να βλέπουμε το ζήτημα μόνο σε ένα επίπεδο, πρέπει να το δούμε συνολικά, και αυτό είναι δύσκολο.

ANNA ΣΤΡΑΤΙΝΑΚΗ

Θα ήθελα να τονίσω κάτι, ώστε να μην υπάρχουν κενά στην προηγούμενη τοποθέτηση. Ακούστηκε πριν από την κα Κάσδαγλη, σχετικά με το θέμα των ηλικιών (18-29) ότι ο ψηφιακός αναλφαριθμητισμός είναι έντονος κυρίως σε ηλικίες άνω των 40 ετών και όσο προχωρούμε προς την ηλικία συνταξιοδότησης.

Για αυτόν τον λόγο, το συγκεκριμένο ζήτημα που συζητάμε θα πρέπει να μελετάται στοχευμένα, σε ηλικίες όλων των ειδών, και οι δεξιότητες, οι οποίες θα προσφέρονται, θα πρέπει να έχουν διαφορετικά μοντέλα, ώστε να μπορούν να ικανοποιήσουν και να κλείσουν τα αντίστοιχα κενά, με έναν τρόπο σοβαρό αλλά και συστηματικό.

Το δεύτερο που θα ήθελα να πω, ακούγοντας και τη λαμπρή επιχειρηματία από την επιχείρηση ΛΟΛΑ είναι ότι, ένα πάρα πολύ σημαντικό εργαλείο, στο οποίο δι-

νουμε μεγάλη έμφαση και θέλουμε να του δώσουμε και μεγαλύτερη ώθηση, είναι η λεγόμενη ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση. Η κατάρτιση που προσφέρεται από την ίδια την επιχείρηση στους εργαζομένους της, κυρίως στα θέματα των ψηφιακών δεξιοτήτων, δεν πρέπει να αρκείται μόνο στα μαζικά εξειδικευμένα προγράμματα, τα οποία αφορούν βασικές δεξιότητες και προσφέρονται από το ίδιο το κράτος, είτε από το Υπουργείο Εργασίας, είτε από τον ΟΑΕΔ είτε από την Τοπική Αυτοδιοίκηση Α και Β βαθμού. Σε αυτήν την ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση πρέπει να δοθεί μεγάλη έμφαση, διότι ο επιχειρηματίας γνωρίζει, πρώτον, τα κενά του εργατικού δυναμικού του, δεύτερον, ποιοι είναι οι στόχοι που έχει θέσει, με βάση το business plan που έχει καταρτίσει και τρίτον, σε ποια εργαλεία πρέπει να εκπαιδεύσει μεθοδικά το εργατικό δυναμικό του.

Άρα, σε αυτό οφείλεται και η επιτυχία, στην οποία αναφέρθηκε πριν για την εταιρία της η ίδια η επιχειρηματίας, ότι με εξελιξιμότητα και σιγά σιγά κατάφερε να ακολουθήσει όλο το προσωπικό της τον ψηφιακό μετασχηματισμό της επιχείρησης.

Αυτό μάλιστα είναι εκείνο το οποίο έχουμε συζητήσει με τον πρόεδρο της ΕΣΕΕ, ώστε να βγουν συντονισμένα προγράμματα γύρω από το e-commerce και τη γυναικεία επιχειρηματικότητα. Αυτό δηλαδή το οποίο αφορά το eshop και την δημιουργία του ηλεκτρονικού εμπορίου πλέον με τα αντίστοιχα ψηφιακά εργαλεία.

Εάν όμως πάμε από την άλλη πλευρά, χωρίς να προσθέσουμε αυτό που έχει να κάνει γενικά με το γυναικείο και εμπόριο, γυναικεία επιχειρηματικότητα και εμπορική δραστηριότητα, είναι ίσως πιο πολύπλευρο γιατί δεν σχετίζεται μόνο με τα ψηφιακά εργαλεία, αλλά με τη γενικότερη γνώση που πρέπει να έχει μέσα σ' ένα δύσκολο περιβάλλον, ανδροκρατούμενο περιβάλλον κυρίως υψηλού σοβαρού ανταγωνισμού και εκεί σε εκείνο το σημείο θέλει μεγαλύτερη έμφαση, ώστε η πλευρά της ελληνικής πολιτείας, να ενθαρρύνει πρώτον την καινοτομία μέσα στο εμπόριο, δεύτερον την πρωτοβουλία από την πλευρά της γυναίκας και τρίτον να δώσει τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να μην υπάρχει ο φόβος του επιχειρείν. Το σημαντικότερο είναι αυτό.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΓΙΑΛΑΜΑ

Θεωρώ ότι το βασικό δεν είναι τόσο τι βοήθειες θα πάρεις από το κράτος, το βασικό στην πορεία μίας επιχείρησης είναι κατ' αρχάς να ξέρεις ποιος είναι ο στόχος. Αν γνωρίζεις ποιος είναι ο στόχος σου, από εκεί και πέρα θα αναζητήσεις τρόπους να τον υλοποιήσεις.

Μέσα σ' αυτούς τους τρόπους μας δίνονται κάποιες βοήθειες από το κράτος. Θεωρώ ότι εάν υπάρχει η γνώση και αν γίνεται σωστή ενημέρωση από την πλευρά του κράτους, ναι υπάρχουν πολλά εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει μία επιχείρηση βοήθειες από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από το ελληνικό κράτος που θα συμβάλουν να αναπτύξουμε τις επιχειρήσεις μας.

3η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ: ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ:

Ειρήνη Νικολοπούλου, Δημοσιογράφος

ΟΜΙΛΗΤΡΙΕΣ:

Συμμετέχουν δέκα γυναίκες επιχειρηματίες από όλη την Ελλάδα οι οποίες θα είναι συνδεδεμένες διαδικτυακά με δυνατότητα συμμετοχής στην συζήτηση

Μαίη Ζαννή, Πρόεδρος και Συν-ιδρύτρια της Woman Act

Μαρίνα Οφλούδη – Γιαβρόγλου, Πρόεδρος της I.C.C. Women Hellas, Διευθύνουσα Σύμβουλος Μύλοι Σόγιας Α.Ε.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Καλώς ορίσατε. Είμαστε στο 3ο και τελευταίο μέρος αυτής της γιορτής της ημέρας Ελληνικού Εμπορίου. Η Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας, αποφάσισε φέτος να αφιερώσει αυτή τη γιορτή στην γυναίκα και στο εμπόριο, την επόμενη μέρα της πανδημίας. Ποιες είναι οι επιπτώσεις και πως ο ψηφιακός μετασχηματισμός έχει γίνει κάτι το οποίο όλες και όλοι πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας για να προχωρήσουμε ομαλά;

Σε αυτό το τρίτο μέρος, έχουμε προσκαλέσει γυναίκες από όλη την Ελλάδα. Στο στούντιο, είμαι με την κα Μαρίνα Γιαβρόγλου, που είναι η πρόεδρος του ICC Women Hellas και πρόεδρος της Σόγια Μιλς. Στην πραγματικότητα είμαστε οι μόνες παρούσες δια ζώσης σε αυτό τον συνδυασμό ψηφιακής και υβριδικής εκδήλωσης που γίνεται σήμερα.

Διαδικτυακά θα μετέχουν: η Μεί Ζαννή Πρόεδρος του Women Act, η Βούλα Αγιοστρατίτη, πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εμπορικών Συλλόγων Εύβοιας και ιδιοκτήτρια της εταιρίας ενέργειας Κλιματιστική Αγιοστρατίτη - Σεβαστόπουλος. Η Εύη Αποστολάκη από το Ηράκλειο της Κρήτης, μέλος του Δ.Σ της ΕΣΕΕ η οποία θα μας μιλήσει και για τις επιπτώσεις στις τουριστικές επιχειρήσεις, ειδικά στην Κρήτη.

Η Αθηνά Τσιπουρίδου Πλιάτσικα από τη Βέροια, είναι πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου της Βέροιας και ιδιοκτήτρια της Fly Line, η Λεΐα Μέλλιου από το Ψυχικό είναι ιδιοκτήτρια καταστημάτων με είδη σπιτιού και είδη ένδυσης. Η Μαρία Πιτάκη είναι η δεύτερη αντιπρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Πειραιά, ιδιοκτήτρια καταστημάτων οικιακών ειδών. Η Σοφία Κωστούλα Βλόντζου από τα Τρίκαλα, είναι

αντιπρόσωπος στην Ομοσπονδία Εμπόρων Θεσσαλίας. Η Τζίνα Μπέν, μέλος στο Διοικητικό Συμβούλιο του Επιμελητηρίου Τρικάλων. Η Λένα Λιάγκουρα είναι γενική γραμματέας του Εμπορικού Συλλόγου της Λάρισας και η Βάλια Παπαδημητρίου είναι γενική γραμματέας του Εμπορικού Συλλόγου της Κηφισιάς.

ΜΕΗ ΖΑΝΝΗ

Θερμές ευχαριστίες στην ΕΣΕΕ γιατί είναι πολύ σημαντική αυτή η πρωτοβουλία. Είναι μία αναγνώριση της σημασίας όχι μόνο να βοηθηθούν αλλά να προβληθούν και να υποστηριχθούν οι γυναίκες στην εμπορική επιχείρηση. Γνωρίζετε για την Women Act ότι ασχολούμαστε με τη δημόσια σφαίρα. Για εμάς είναι αυτονόητο ότι οι γυναίκες επιχειρηματίες είναι κομμάτι της δημόσιας ζωής για την οποία έχουμε στόχο ως γυναίκες πρωταγωνίστριες, να άρουμε τα στερεότυπα. Θεωρούμε ότι η πανδημία, με όλες τις καταστροφικές συνέπειες, μπορεί να αποτελέσει επιταχυντής για αλλαγές της καθημερινότητας, στον τρόπο που ζούμε, όπως αυτό που συζητήσατε στο 1ο πάνελ για την επαγγελματική και οικογενειακή ζωή, για το πως αντιλαμβανόμαστε τη δημόσια σφαίρα και τα ζητήματα ισότητας.

ΜΑΡΙΝΑ ΟΦΛΟΥΔΗ – ΓΙΑΒΡΟΓΛΟΥ

Πριν από 1,5 - 2 χρόνια περίπου το International Chamber of Commerce, ένα διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, αποφάσισε να δημιουργήσει γυναικείο τομέα τον οποίο μου πρότεινε να συντονίσω ως πρόεδρος.

Πριν λοιπόν από 1,5 χρόνο είχαμε περίπου επτά γυναίκες μέλη και αυτή τη στιγμή έχουμε γύρω στα 250 μέλη στο ICC Women Hellas.

Όλα αυτά έγιναν μέσα στην πανδημία. Θεωρώ ότι το πίστευμα αυτό το εγχείρημα πάρα πολύ, και μου αρέσει πάρα πολύ γιατί γιατί δημιουργεί γνωριμίες μεταξύ ανθρώπων σε όλο τον κόσμο. Το International Chamber of Commerce έχει διάφορα παρακλάδια σε 90 χώρες όλου του πλανήτη. Οπότε είναι πάρα πολύ σημαντικό, δεδομένου ότι μπορούν μεταξύ τους οι άνθρωποι να δικτυώνονται, να εκπαιδεύονται, να μαθαίνουν πράγματα να μπορούν να βοηθούνται σε κάποια προβλήματα τα οποία μπορεί να έχουν.

Όπως π.χ. να ανοίξουν μία επιχείρηση, όταν έχουν εισαγωγές ή εξαγωγές και έχουν προβλήματα, με ένα τηλέφωνο μπορούν να λύσουν τα προβλήματά τους, ανάλογα με τη χώρα βέβαια που συναλλάσσονται.

Θεωρώ ότι το ICC βοηθά πάρα πολύ τη γυναικεία επιχειρηματικότητα και είναι ένα case study γιατί έτυχε πολύ μεγάλης ανταπόκρισης και ζεστής ανταπόκρισης από όλες τις γυναίκες σ' όλη την Ελλάδα αλλά όχι μόνο απ' όλη την Ελλάδα, αλλά και γυναίκες Ελληνίδες απ' όλο τον πλανήτη και έτσι έχουμε γυναίκες επιχειρηματίες Ελληνίδες και όχι μόνο από το Παρίσι, από το Λονδίνο, στο Λονδίνο, στο Ντουμπάι, στη Νέα Υόρκη, στην Ουάσινγκτον, στον Καναδά. Κάνουμε και κλάστερς μέσα στην Ελλάδα, ήδη έχουμε δημιουργήσει το κλάστερ στη Θεσσαλονίκη, το οποίο είχε μεγάλη επιτυχία.

Θα έχουμε λοιπόν και άλλα μελλοντικά στα Τρίκαλα και στη Λάρισα. Όμως θεωρώ ότι εκτός από όλο αυτό, και εκτός από το ICC πρέπει να γίνουμε πιο μοντέρνοι στον τρόπο που προσεγγίζουμε το εμπόριο.

Τώρα με την ψηφιακή τεχνολογία και όλα τα σχετικά, οι γυναίκες πρέπει να εκπαιδεύονται πολύ περισσότερο στα ψηφιακά και στην ψηφιακή τεχνολογία, γιατί υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να δημιουργηθεί πάλι μεγαλύτερο χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η αλήθεια είναι ότι οι γυναίκες δεν ασχολούνταν μέχρι τώρα πολύ με την τεχνολογία, άρα πρέπει άμεσα, όλες οι γυναίκες να εκπαιδευτούν.

Είναι κάτι το οποίο πρέπει να το ζητήσουμε από την πολιτεία, να βοηθήσει τις γυναίκες να φτάσουν στο ίδιο επίπεδο με τους άνδρες.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Με την κυρία Στρατινάκη ειπώθηκε ότι προσπαθεί η πολιτεία να ανταποκριθεί σε όλο αυτό και ελπίζουμε να το πετύχουμε βέβαια. Ξέρετε, είμαστε συνηθισμένοι από πολλές εξαγγελίες, από πολλές δεσμεύσεις, αλλά πλέον νομίζω ότι είναι μονόδρομος και η πολιτεία να ακολουθήσει και να βοηθήσει αυτό που συμβαίνει παγκοσμίως. Ότι δηλαδή και μεγάλο χάσμα υπάρχει και μεγάλωσε το χάσμα, εξαιτίας ακριβώς των επιπτώσεων από την πανδημία.

ΜΑΡΙΝΑ ΟΦΛΟΥΔΗ – ΓΙΑΒΡΟΓΛΟΥ

Γι' αυτό το λόγο λοιπόν θα πρέπει οι γυναίκες να εκπαιδεύονται περισσότερο και να έχουν πιο ανοιχτούς ορίζοντες. Είμαι σίγουρη όμως από την άλλη μεριά, ότι οι γυναίκες επιχειρηματίες, είναι πολύ ικανές και μπορούν να κάνουν θαύματα, το βλέπω καθημερινά μέσα από το ICC.

Να πω την αλήθεια, δεν πίστευα ότι οι γυναίκες στην Ελλάδα είναι τόσο ικανές, τόσο δυνατές, τόσο πεισματάρες.

Δεν προβάλλονταν, δεν είχαν εμπιστοσύνη ίσως τόσο πολύ στον εαυτό τους. Αυτό θέλουν, να τους τονώσουμε την εμπιστοσύνη, και θεωρώ ότι μπορούν να κάνουν πολλά πράγματα. Οι γυναίκες μπορούν να κάνουν θαύματα. Βέβαια, το πολύ σημαντικό είναι ότι στην ΕΣΕΕ είναι 70% αν δεν απατώμαι απ' ό,τι άκουσα. Η Κριστίν Λαγκάρντ λέει, σκεφθείτε σήμερα βοηθήσατε καμία γυναίκα; Κάθε μέρα λοιπόν θα πρέπει να βοηθάμε μία γυναίκα και αν βοηθάμε μία γυναίκα, προχωράει πολύ πιο γρήγορα η οικονομία. Το πιστεύω ότι η γυναίκα μπορεί, έχει τις δυνατότητες να κάνει πολλά πράγματα, γιατί είναι πολυσχιδής, πάρα πολύ πολυσχιδής και έτσι νομίζω ότι μπορούμε να κάνουμε.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Λοιπόν είμαστε έτοιμες, μπορείτε να συμμετέχετε και εσείς μαζί μου εδώ στο πάνελ για τις γυναίκες επιχειρηματίες την εποχή μετά την πανδημία. Θέλω να ξεκινήσω με

όλες σας να σας παρακαλέσω, ενός λεπτού τοποθέτηση από την κάθε μια σας και μετά να προχωρήσουμε ελεύθερα σε μία συζήτηση με όλες εσάς.

Κυρία Αγιοστρατίτη, εκπροσωπείτε την Εύβοια. Είστε πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εμπορικών Συλλόγων Εύβοιας, θα έχετε πολλά να μας πείτε, διότι εσείς δεν είχατε μόνο την πανδημία, είχατε και τις πυρκαγιές. Επομένως εξέρχεστε από μία διπλή κρίση και έχω την αίσθηση ότι θα έχετε πολλά συμπεράσματα και θα ετοιμάζεστε για να γίνουν πολλά, προκειμένου να υποστηρίξετε τις γυναίκες αλλά και συνολικά το εμπόριο.

ΒΟΥΛΑ ΑΓΙΟΣΤΡΑΤΙΤΗ

Η Εύβοια έχει πληγεί αρκετές φορές και θα ήθελα να συμπληρώσω, αν μου επιτρέπετε ότι όταν ξεκίνησε η πανδημία, ήμουν και πρόεδρος του Επιμελητηρίου Εύβοιας, την πρώτη χρονιά της πανδημίας που ήταν και η πιο δύσκολη. Θέλω να αναφέρω, επειδή σήμερα είναι για τις γυναίκες αφιερωμένο όλο το πάνελ, ότι είμαι η μοναδική γυναίκα πρόεδρος Επιμελητηρίου και η μοναδική γυναίκα πρόεδρος Ομοσπονδίας εμπορίου και επιχειρηματικότητας.

Είμαι σ' ένα καθαρά ανδροκρατούμενο χώρο, που έχει και αυτό τις δυσκολίες του πιστέψτε με.

Θέλω να πω ότι όλη αυτή την περίοδο ξεκίνησε μία νέα εποχή που έπρεπε να σταθώ μπροστά σε όλα τα προβλήματα, σαν γυναίκα πρώτα απ' όλα γιατί στο σπίτι είχα περισσότερες φροντίδες, ήμασταν όλοι στο σπίτι. Τα σχολεία είχαν κλείσει, έπρεπε να είμαι δίπλα στα εγγόνια για την τηλεκπαίδευση, σαν επιχειρηματίας έπρεπε να διαχειριστώ σε κάθε επίπεδο όλες τις συνέπειες του lockdown και στη δική μου επιχείρηση, αλλά το κυριότερο βάρος ήταν ότι έπρεπε να σηκώσω στους ώμους μου τα προβλήματα απ' όλη την ευβοϊκή επιχειρηματικότητα.

Εδώ λοιπόν όφειλα να στηρίξω άμεσα και κυρίως αποτελεσματικά κάθε εμπορική επιχείρηση. Να στηρίξω τον κάθε επιχειρηματία, το κάθε επάγγελμα, το κάθε τεκμηριωμένο αίτημα.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ποιοι είχαν τα περισσότερα προβλήματα; Ποιοι κλάδοι είχαν κα Αγιοστρατίτη τα περισσότερα προβλήματα;

ΒΟΥΛΑ ΑΓΙΟΣΤΡΑΤΙΤΗ

Όλοι οι κλάδοι αντιμετωπίσαμε πρόβλημα, μεγαλύτερο όμως είχε το εμπόριο, η εστίαση, ο τουρισμός που είχαμε κλείσει τελείως, που δεν δουλέψαμε όλη αυτή την περίοδο. Ήταν πολύ δύσκολη γιατί καθημερινά είχαμε νέες οδηγίες, νέους κανόνες που ήταν όλο πρωτόγνωρα. Συγχρόνως υπήρχε και ένα άγχος, ένας φόβος για αυτό που περνούσαμε αλλά και για το αύριο.

Ήμουν λοιπόν 24 ώρες με ένα τηλέφωνο, μπροστά σε έναν υπολογιστή να μιλώ με τους συνεργάτες μου σε τηλεδιασκέψεις, με όλους τους φορείς της Εύβοιας και με τα αντίστοιχα υπουργεία. Μία κατάσταση πραγματικά πολύ δύσκολη.

Η διαφορά μου σαν γυναίκα από έναν άνδρα πρόεδρο είναι ίσως ότι μέσα σ'αυτό τον αγώνα, ειδικά με τις γυναίκες επιχειρηματίες, αναπτύξαμε μία προσέγγιση προσωπική, ανθρωποκεντρική των προβλημάτων των επιχειρηματιών. Μοιραστήκαμε το άγχος της καθημερινότητας, την αγωνία για το μέλλον των παιδιών μας και για το αύριο.

Πιστεύω ότι σε μία γυναίκα μιλούν περισσότερο, ανοίγονται περισσότερο και δημιουργείται ευκολότερα μια ανθρώπινη σχέση.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Μακάρι να δημιουργήσετε ρεύμα και στον συνδικαλισμό και περισσότερες γυναίκες να διεκδικούν θέσεις, γιατί απ' ό,τι ξέρω, διστάζουν οι γυναίκες να κατέβουν υποψήφια στα συνδικαλιστικά όργανα. Να ακούσουμε και την κα Αποστολάκη η οποία θα μπορούσε να μας πει από το Ηράκλειο της Κρήτης περισσότερα, για αυτό το καλό που συνέβη φέτος το καλοκαίρι με την αύξηση του τουρισμού.

ΕΥΗ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ

Όντως εμείς έχουμε ζήσει τα δύο άκρα, Η σεζόν του '20 με τη σεζόν του 2021 δεν είχαν καμία σχέση. Εγώ προέρχομαι από μία αμιγώς τουριστική περιοχή και διατηρώ εμπορική τουριστική επιχείρηση εδώ και 32 χρόνια. Μόλις έκλεισα τα 18, ασχολήθηκα αμέσως με τον τουρισμό. Οπότε αντιλαμβάνεστε ότι υπάρχει μία πάρα πολύ μεγάλη εμπειρία. Κληθήκαμε να διαχειριστούμε την περσινή χρονιά με δεδομένο τον όγκο των υποχρεώσεων, γιατί αυτά δεν αλλάζουν. Εδώ δηλαδή και 18 μήνες στην ουσία, έχουμε έσοδα από τον τουρισμό μόνο τους τρεις φετινούς γιατί οι δύο περσινόι μήνες που ήμασταν ανοιχτά ήταν μία σκέτη καταστροφή. Τώρα αυτή η ελπίδα φωτός που έχει εμφανιστεί τον φετινό Ιούλιο, Αύγουστο και Σεπτέμβριο με τον κόσμο να θέλει να ξοδέψει, να θέλει να διασκεδάσει, να ξεφύγει από τον εγκλεισμό, επειδή ίσως είχε αποταμιεύσει και κάποια χρήματα, διότι οι χειμερινοί προορισμοί ήταν κλειστοί. Ελπίζουμε να μπορέσουμε όλα αυτά να τα διατηρήσουμε γιατί είναι στο δικό μας χέρι.

Φυσικά ο πρώτος τρόπος είναι να γίνουν συνέργειες μεταξύ του Υπουργείου Τουρισμού, του Υπουργείου Οικονομικών και όλων των κοινωνικών εταίρων για την προώθηση και την αξία που έχουν τα προϊόντα. Η κάθε αγορά που κάνει ο κάθε επισκέπτης, από το κάθε τουριστικό εμπορικό κατάστημα, όταν θεωρηθεί σαν μικροεξαγωγή, θα δείτε τι προσφορά θα δώσει και τι επιπρόσθετη αξία στον προορισμό.

Δε έχει όμως τελειώσει το '21 και πρέπει να σκεφτούμε ότι η σεζόν ξεκίνησε τον Ιούνιο. Άρα στην ουσία έχουμε 3 μήνες σεζόν, αυτό σημαίνει ότι πλησιάζουμε περίπου τους τζίρους του 2019 με μία πτώση γύρω στο 15%. Ήταν ανέλπιστο διότι ο Ιούνιος

Ξεκίνησε πάλι δραματικά, μας θύμισε άλλη μία σεζόν του '20. Ούτε και εμείς οι ίδιοι το περιμέναμε αυτό.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Και μετά ήταν μία πραγματική επέλαση τουριστική. Θέλω να πάμε στη Βέροια, στην πρόεδρο του Εμπορικού Συλλόγου της Βέροιας, την κα Αθηνά Τσιπουρίδου Πλιάτσικα.

ΑΘΗΝΑ ΤΣΙΠΟΥΡΙΔΟΥ

Κατ' αρχήν είμαι πρόεδρος στην Βέροια και εκπροσωπώ την ομοσπονδία της κεντροδυτικής Μακεδονίας όπου είμαι ταμίας.

Εμείς στην πανδημία τον Μάρτιο του '20 διαχειριστήκαμε δύσκολες καταστάσεις. Γενικά οι νομοί της κεντροδυτικής Μακεδονίας είχαν πληγεί πάρα πολύ από τον κορονοϊό, όπως θυμάστε Κοζάνη, Καστοριά ήταν τα κρούσματα πάρα πολλά, οπότε συν τοις άλλοις το κλείσιμο των καταστημάτων, έπρεπε να διαχειριστούμε και την υγειονομική κρίση.

Δεν βοηθηθήκαμε πολύ από τις περιφέρειες, ούτε ο πρωτογενής τομέας, γιατί προερχόμαστε από μία αμιγώς γεωργική περιοχή όπου ο πρωτογενής τομέας δίνει πάρα πολλές θέσεις εργασίας. Όπως είπε και η κ. Αγιοστρατίτη, είμαστε πιο προσιτές σαν γυναίκες, δηλαδή εύκολα σηκώνει κάποιος το τηλέφωνο να μιλήσει με εμάς, είμαστε 24 ώρες το 24ωρο. Ακούγαμε πάρα πολλά παράπονα, δεν μπορείτε να φανταστείτε τι ακούγαμε, μπορεί να σας το επιβεβαιώσουν και οι άλλοι οι συνάδελφοι, τι ακούγαμε και πως μπορέσαμε και το διαχειριστήκαμε.

Ο καθένας έλεγε το πρόβλημά του και ήμασταν αναγκασμένοι να το ακούσουμε. Η ψηφιακή μεταρρύθμιση βοήθησε πάρα πολύ στην πανδημία, πραγματικά τι θα κάναμε, έστω για αυτούς τους κλάδους που δούλεψαν στην πανδημία, αν δεν υπήρχε το διαδίκτυο.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Επομένως είχε τα συν και τα πλην, αυτό είναι το συμπέρασμα. Το καλό με τις γυναίκες που έχουμε είναι ότι όταν σταματήσουμε να γκρινιάζουμε λέμε τα πράγματα όπως είναι. Γιατί έχουμε και πολλά καλά. Να πάμε στην κα Μέλλιου.

ΛΕΙΑ ΜΕΛΛΙΟΥ

Ήταν πολύ δύσκολα αλλά αυτό άλλαξε τη νοοτροπία του καταναλωτή, άλλαξε τη νοοτροπία στο αγοράζω για σήμερα, αγοράζω πράγματα για το σπίτι μου για να έχω καλές συνθήκες διαβίωσης τώρα, που είμαι κλεισμένος μέσα για να προφυλάξω την ψυχική διάθεση της οικογένειάς μου ανάβοντας κεριά, αλλάζοντας έπιπλα ή

συντηρώντας ό,τι υπάρχει. Αυτό μείωσε την κατανάλωση της ένδυσης και αύξησε ξανά την κατανάλωση προϊόντων σπιτιού, διαβίωσης.

Αυτό ήταν μία νοοτροπία που κυρίως ότι αγοράζω για σήμερα, δεν αγοράζω για το αύριο, δεν αγοράζω για να δεχτώ, αγοράζω για εμένα. Αυτό είναι το πιο σημαντικό που κατάλαβα ως διαφορά στην πανδημία. Αγοράζω για μένα, για την οικογένειά μου.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Πολύ ενδιαφέρον αυτό που το υπογραμμίζετε, δηλαδή είχαμε ίσως λίγο ξεφύγει και ήταν πιο πολύ για το φαίνεσθαι. Οι άνθρωποι γύρισαν ξανά και στους εαυτούς τους και στα μικρά κύτταρα όπως είναι μια οικογένεια.

ΛΕΙΑ ΜΕΛΛΙΟΥ

Αυτό είναι ένα καλό στοιχείο που βγήκε, γιατί λέμε συνήθως κακά τα οποία ήταν πάρα πολύ κακά, πολύ δύσκολα, όλοι μας ξέρουμε πόσο δύσκολα ήταν. Αυτό είναι ένα καλό στοιχείο της πανδημίας. Ένα καλό πράγμα το οποίο μπορεί να το συντηρήσουμε με άλλα πράγματα, με μία ανάπτυξη, αυτό εγώ παρατήρησα.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ευχαριστούμε πάρα πολύ κα Μέλλιου. Να πάμε και στον Πειραιά που είναι πολύ κοντά επίσης από το σημείο στο οποίο δραστηριοποιείται η κα Μέλλιου, η κα Μαρία Πιτάκη, η οποία είναι η 2η αντιπρόεδρος του εμπορικού συλλόγου Πειραιά, και έχετε και δικό σας κατάσταση και εσείς με οικιακά είδη. Παρατηρήσατε το ίδιο κα Πιτάκη με την κα Μέλλιου;

ΜΑΡΙΑ ΠΙΤΑΚΗ

Ακριβώς, παρατήρησα και εγώ τα ίδια. Αντιμετωπίσαμε πολλές δυσκολίες, προσπαθήσαμε με τις τηλεφωνικές παραγγελίες να δημιουργήσουμε ένα δίκτυο και μας βοήθησε πολύ το ότι είμαστε μία γνωστή εταιρία στον Πειραιά. Έχουμε ένα κατάστημα, μια εταιρία η οποία είναι πολλά χρόνια στον Πειραιά, δραστηριοποιείται στα είδη σπιτιού. Ο κόσμος, στράφηκε στο να φτιάξει μία καλύτερη κατάσταση στο σπίτι του και ψώνισε περισσότερο για το σπίτι του, παρά ενδύματα και παπούτσια, και έτσι βοηθηθήκαμε λίγο και μπορέσαμε και δουλέψαμε λίγο στην κρίση. Mas έδωσε μία μεγάλη ώθηση αυτό να αντιμετωπίσουμε αυτή την κρίση την πρωτόγνωρη που αντιμετωπίσαμε, και νομίζω κάτι καταφέραμε. Και ειδικά τα Χριστούγεννα, γρήγορα μπήκαμε στο κλίμα του clickaway και δουλέψαμε καλά στις γιορτές.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Όλα τελικά θέλουν χρόνο γιατί ενώ τους προηγούμενους μήνες θα έλεγε κανείς ότι υπήρχε μία γκρίνια, μια μουρμούρα, από τον κόσμο του εμπορίου και από τους καταναλωτές, τώρα βλέπω τα πράγματα ότι έχουν λίγο εξομαλυνθεί. Όλοι κρατάτε το καλό που βγήκε από όλη αυτή τη μεγάλη παγκόσμια περιπέτεια που ζούμε. Μπορείτε να γίνετε και καλύτεροι έμποροι κατ' αυτό τον τρόπο;

ΜΑΡΙΑ ΠΙΤΑΚΗ

Μας έχει βοηθήσει πολύ το διαδίκτυο και το e-shop το οποίο φτιάξαμε και προσπαθούμε με όλα αυτά τα καινούργια μέσα. Δεν είχαμε e-shop, όμως ήμασταν στη διαδικασία να φτιάξουμε, οπότε κινηθήκαμε πιο γρήγορα. Όλα αυτά βέβαια θα μας βοηθήσουν και στο μέλλον γιατί όλα τελικά βοηθάνε, αρκεί σύντομα να προσαρμοστεί κάποιος, πρέπει να προσαρμοζόμαστε γρήγορα, αυτό είναι το μυστικό, αυτό ακριβώς.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Να πάμε στα Τρίκαλα, στην κυρία Κωστούλα Βλόντζου που είναι αντιπρόσωπος στην Ομοσπονδία Εμπόρων Θεσσαλίας. Τα Τρίκαλα λοιπόν πως βίωσαν την πανδημία και τι επιπτώσεις είχε στο εμπόριο, ποια ήταν τα θετικά; Γιατί αρχίσαμε ευτυχώς με πολλά θετικά, αλλά φυσικά υπήρχαν και πολλά αρνητικά που δεν ξέρω κατά πόσο έχει υπάρξει μία ισορροπία έκτοτε και μία αρμονία σε όλο αυτό που συνέβη.

ΚΩΣΤΟΥΛΑ ΒΛΟΝΤΖΟΥ

Κυρία Νικολοπούλου και κυρίες, θα συμφωνήσω με την κα Μέλλιου και την κα Πιτάκη, πως πραγματικά αναθεωρήσαμε κάποια πράγματα. Ξανασυστηθήκαμε αρχικά με τις οικογένειές μας. Ότι μείναμε στο σπίτι εμείς σαν γυναίκες θεωρώ ότι πρέπει να το δούμε θετικά. Έχουμε τη σκέψη αυτή πάντα να σκεφτόμαστε θετικά, το αποτέλεσμα μας το κρατήσουμε είναι ένας θετικός παράγοντας.

Βέβαια εμείς στα Τρίκαλα, όπως λέγεται και σε όλη την Ελλάδα είμαστε η έξυπνη πόλη. Βοήθησε πάρα πολύ το διαδίκτυο, αλλά αυτό που έγινε πραγματικά με το φαίνεσθαι και το μη φαίνεσθαι ήταν τρομερό. Όλοι, επειδή η εταιρία μας έχει σχέση με την κατοικία και το σπίτι, φτάσανε στο σημείο να μην τους ενδιαφέρει το τι θα γίνει αν θα έρθει ο επισκέπτης, το θέμα είναι τι θα ζήσω εγώ, τι θα ζήσω με την οικογένειά μου.

Ξανακάθισα πάλι στο ίδιο τραπέζι με τα παιδιά μου και με την οικογένειά μου. Και δεδομένου ότι αντιπροσωπεύουμε την εταιρία Συστημάτων Ύπνου COCOMAT, ο άνθρωπος έφτασε στο σημείο να σκεφτεί τώρα πως θα κοιμηθεί καλύτερα. Είχαμε το κλείσιμο, δεν υπήρχε τίποτα ανοικτό και φτάνανε σε σημείο να παίρνουν τηλέ-

φωνο, και να λένε ένα μαξιλάρι, ένα στρώμα. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό, γιατί δεν ενδιαφερόμαστε για τα βασικά και απλά πράγματα της ζωής.

Το βασικότερο είναι η οικογένεια που σίγουρα σαν γυναίκες, κάναμε τρομερούς αγώνες όλο αυτό το διάστημα για να είμαστε στην πρώτη γραμμή. Πραγματικά είναι γένος θηλυκού η ηγεσία και η ανισότητα. Όλες παλεύουμε να βρεθούμε σε ένα ανδροκρατούμενο χώρο και να βγούμε μπροστά, αυτό το αναζητά η κοινωνία πραγματικά, και το βλέπουμε όλες μας ότι όπου πάμε, μπορούμε να σταθούμε και να πράξουμε τα ανάλογα.

Όσο για τα Τρίκαλα, η πανδημία πραγματικά είναι σίγουρο ότι δεν ήταν σαν την Αθήνα. Έχουμε πολύ ωραία μέρη, μπορούμε να κινηθούμε στην πόλη χωρίς να έχουμε προβλήματα, γνωρίσαμε ίσως όλοι μας την πόλη μας, πέρα ότι γνωρίσαμε την οικογένειά μας και ξανασυστηθήκαμε, γνωρίσαμε τους ανθρώπους μας αλλά γνωρίσαμε και την ίδια μας την πόλη.

Ποιος απ' όλους μας ή ποια απ' όλες μας δεν περπάτησε, δεν έκανε πορείες; Εμένα βέβαια προέχει και το επάγγελμά μου, πέρα από το εμπόριο, είμαι καθηγήτρια φυσικής αγωγής άρα η γυμναστική και όλο αυτό το προς τα έξω ήταν κάτι πάρα πολύ καλό, as κρατήσουμε τα θετικά απ' αυτή την πανδημία.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Πολύ χαιρόμαστε γιατί σήμερα πραγματικά γίνεται μία γιορτή της ημέρας του εμπορίου, αλλά να μείνουμε στην ίδια πόλη και να πάμε στην κυρία Τζίνα Μπέη, στο Διοικητικό Συμβούλιο του Επιμελητηρίου Τρικάλων, κα Μπέη λοιπόν γνωριστήκατε καλύτερα οι Τρικαλινοί μεταξύ σας αντιλαμβάνομαι;

ΤΖΙΝΑ ΜΠΕΗ

Σίγουρα η πανδημία άλλαξε τα πάντα, έφερε τα πάνω κάτω, έχει και τα αρνητικά, έχει και τα θετικά της. Αυτό που είπε και η κα Κωστούλα, ξανασυστηθήκαμε. Η αλήθεια είναι ότι μέσα από τη δουλειά μου είδα κάποια πράγματα, κάποιες αλλαγές ως προς τον τρόπο σκέψης, οι περισσότεροι θέλανε να κάνουν πράγματα για το σπίτι τους.

Και περισσότερο όχι για το φαίνεσθαι. Για να είναι αυτοί και οι οικογένειές τους καλύτερα και να ζουν πιο ευχάριστα στο χώρο τους. Βέβαια η πανδημία χτύπησε κατά κύριο λόγο την εστίαση, τον εμπορικό κόσμο, όσον αφορά τα ενδύματα υποδήματα, και αυτό φάνηκε και σε όλο τον κατασκευαστικό κλάδο σε όλη την αλυσίδα τέλος πάντων. Ευελπιστούμε ότι όλο αυτό γρήγορα θα περάσει, πιστεύω ότι φτάνουμε στο τέλος και να κάνουμε μία νέα αρχή με νέα δεδομένα με νέες σκέψεις.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Να πάμε στην κα Λιάγκουρα, που βρίσκεται στη Λάρισα, είναι η γενική γραμματέας του Εμπορικού Συλλόγου της Λάρισας, κυρία Λιάγκουρα ακούσαμε πολλά καλά όπως είδατε εδώ. Θέλετε να μας πείτε στη Λάρισα ποιος εμπορικός τομέας επλήγη περισσότερο; Που είχατε τα περισσότερα προβλήματα και σαν άνθρωπος του συνδικαλισμού, από που εισπράξατε την στεναχώρια ή και τη χαρά τώρα;

ΛΕΝΑ ΛΙΑΓΚΟΥΡΑ

Καταρχάς θα ήθελα να σας πω ότι αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε σε εκλογική διαδικασία, έχουμε εκλογές στον Εμπορικό Σύλλογο. Προσπαθήσαμε να εμπλουτίσουμε το ψηφοδέλιό μας με όσο γίνεται περισσότερες γυναίκες. Υπάρχει μία δυσπιστία στις γυναίκες να συμμετάσχουν στα συνδικαλιστικά όργανα. Σκεφθείτε ότι το 2008 όταν για πρώτη φορά στην εκατονταετή ιστορία του Εμπορικού Συλλόγου αποφάσισα να μπω επικεφαλής ψηφοδελτίου, θεωρήθηκα μάλλον γραφική και μάλλον δεν με πήραν και στα σοβαρά.

Παρόλα ταύτα έκανα έναν αγώνα και από τότε συνεχώς βρίσκομαι στις εξελίξεις. Βεβαίως εξελέγην αλλά για τον κόπο που έκανα και με όλες τις υποσχέσεις που πήρα, το αποτέλεσμα ήταν πάρα πολύ πενιχρό. Εν πάση περιπτώσει δεν το έβαλα κάτω, συνέχισα, συνεχίζω, απέρχομαι από το Διοικητικό Συμβούλιο του Εμπορικού Συλλόγου πλέον, διεκδικώ θέση στην Ομοσπονδία, ήδη στην Ομοσπονδία Θεσσαλίας είμαι υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων και τουρισμού, και αφήνω χώρο στους νέους ανθρώπους.

Μόνο οκτώ από τους εικοσιεπτά υποψήφιους του ψηφοδελτίου ήταν γυναίκες. Επομένως, οι πιθανότητες να εκλεγεί κάποια από τις γυναίκες στο Δ.Σ. είναι μάλλον μηδενικές. Εν πάση περιπτώσει, για να απαντήσω στο ερώτημά σας, η Λάρισα δυστυχώς δεν επλήγη μόνο από τη πανδημία, επλήγη και από τον σεισμό, επλήγη και από τις φυσικές καταστροφές. Καλώς ή κακώς η οικονομία της πόλης εμπλουτίζεται από τα χρήματα που έρχονται από την ευρύτερη περιοχή.

Σαφώς πολύ γρήγορα οι έμποροι που είχαν τη δυνατότητα και την ικανότητα, μετασχημάτισαν σε e-shop τις επιχειρήσεις τους, ακόμα και άνθρωποι που ξαφνιάστηκα όταν μου ζητήσανε βοήθεια προσωπικά ή ζητήσανε μέσα από τα όργανα του Εμπορικού Συλλόγου τη βοήθεια να φτιάξουν ένα e-shop.

Η αλήθεια είναι ότι υπήρξε και κάποιο πρόγραμμα που έδινε την οικονομική βοήθεια ώστε να υποστηρίξουν μία τέτοια κατάσταση.

Τα παράπονα ήταν γενικότερα και ήταν πιο σύνθετα και η αλήθεια είναι ότι όλοι πήραμε μία ανάσα βαθιά για να δούμε τι θα κάνουμε στο μέλλον μας. Προσωπικά, συνέπραξα με μία ομάδα ανθρώπων, μετασχημάτισα αυτό που έκανα και το έκανα αλλιώς, φτιάξαμε μία εταιρία η οποία ασχολείται με τη διαχείριση κινδύνων και την πολιτική προστασία. Ήρθαμε πολύ γρήγορα στο σήμερα.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ευχαριστούμε πάρα πολύ κυρία Λιάγκουρα και συγχαρητήρια. Η κ. Βάλια Παπαδημητρίου, είναι η γενική Γραμματέας του Εμπορικού Συλλόγου της Κηφισιάς. Η Κηφισιά έχει μεγάλο Εμπορικό Σύλλογο κυρία Παπαδημητρίου;

ΒΑΛΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Έχει έναν πολύ ωραίο Εμπορικό Σύλλογο, δεν είμαστε τόσο μεγάλοι όσο είναι η Αθήνα προφανώς. Κατ' αρχάς να σας πω ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση, ακούω καταπληκτικές κυρίες με φοβερή πορεία και συγκινούμαι. Είναι κάτι υπέροχο για το γυναικείο φύλο γιατί παίρνω και εγώ έτσι δύναμη αντίστοιχα. Εγώ λοιπόν έχω το καπέλο της Γενικής Γραμματέως στον Εμπορικό Σύλλογο Κηφισιάς, είμαι επίσης εκλεγμένη, εκπροσωπώ τον Εμπορικό Σύλλογο στη δημοτική επιτροπή Ισότητας στην ΔΕΠΙΣ Κηφισιάς αντίστοιχα, βλέπω λοιπόν δύο πράγματα.

Είμαι δ/νουσα σύμβουλος στην Deva Group. Η Deva είναι μία εταιρία τεχνολογίας, που εξειδικεύεται στην τεχνητή νοημοσύνη και το machine learning στο retail. Βοηθάμε δηλαδή εταιρίες οι οποίες είναι στο retail αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες να μπορούν να βρουν σωστότερα την επικοινωνία με τον καταναλωτή τους να τον γνωρίσουν σε βάθος. Θα ήθελα να πω ότι πρέπει να δούμε τώρα το μέλλον, το αύριο, το οποίο δεν είναι και τόσο καλό, τόσο ευοίωνο. Εγώ είμαι πάντα με τη θετική σκέψη, γιατί η αλήθεια είναι ότι θα αλλάξουν γενικά πολύ τα πράγματα για τις εταιρίες οι οποίες είναι εμπορικές και παράγουν προϊόντα και πουλάνε προϊόντα τα οποία δεν παράγονται εδώ αλλά παράγονται στο εξωτερικό.

Οι μεταφορές λοιπόν έχουν ανέβει στα ύψη όπως βλέπουμε, τα κοντέινερ είναι πανάκριβα, έχουνε χίλια τα εκατό επάνω και έτσι θα ανεβούν και τα κόστη. Λοιπόν θα πρέπει να δούμε ότι θα πρέπει εμείς να φτιάξουμε μερικά πράγματα στη χώρα μας και αυτό είναι απαραίτητο γιατί είμαστε μία χώρα που μόνο εισάγει και δεν παράγει. Το δεύτερο επίσης πολύ σημαντικό είναι να αλλάξουμε αγορές.

Ίσως, δηλαδή χωρίς να το θέλουμε, αναγκαστικά θα πρέπει να πάμε δίπλα σε εμάς, κοντά σε εμάς, σε χώρες οι οποίες παράγουν. Μία απειλή για τη χώρα μας είναι η γειτονική μας χώρα ή οποία παράγει πολύ ωραία πράγματα σε γενικές γραμμές, έχει πολύ καλές βιοτεχνίες, και αναγκαστικά ίσως χρειαστεί οι Έλληνες έμποροι να πάνε εκεί να ψωνίσουν και να κάνουν εισαγωγές. Για να μην γίνει λοιπόν αυτό καθημερινό και δυναμώσουμε μία χώρα που είναι ανταγωνιστική με εμάς, καλό θα ήταν και εμείς ως χώρα να παράξουμε.

Ακούμε καταστροφές, καταστροφές, καταστροφές. Καταστροφές λοιπόν τι είναι; Από τι γίνανε; Επειδή δεν προσέχουμε το περιβάλλον. Εμείς λοιπόν σαν γυναίκες πρέπει να είμαστε οι πρώτες που θα προσέξουμε το περιβάλλον και θα πρέπει να είμαστε δυνατές και στις οικογένειές μας, να δείχνουμε και στις οικογένειές μας, στα παιδιά μας πως να προστατεύουμε το περιβάλλον.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Κα Παπαδημητρίου, θεωρείτε ότι αυτό που κάνετε, πως θα μπορούσε να βοηθήσει τις γυναίκες; Γιατί είναι το ζητούμενο σ' αυτή τη συζήτηση όλη την ημέρα αλλά είναι και το ζητούμενο διεθνώς. Πως δηλαδή περισσότερες γυναίκες θα μπου σ'αυτό που κάνετε εσείς, στις νέες τεχνολογίες. Είτε ως σπουδές, είτε ως επιλογή επαγγέλματος, είτε ως νέες γνώσεις και δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσουμε ως γυναίκες για να μπορέσουμε να μην έχουμε πρόβλημα απασχόλησης την επόμενη ημέρα.

ΒΑΛΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η αλήθεια είναι ότι επειδή εκεί πέρα οδηγούμαστε και φαντάζομαι ότι όλοι έχουμε διαβάσει ότι και δη αντίστοιχα σε έρευνες, ότι οδηγούνται όλα να μετεξελιχθούν μέσα από τις νέες τεχνολογίες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να πρέπει όλοι να μπορέσουμε να φτάσουμε εκεί, σ' αυτή τη γνώση για να το κάνουμε και δικό μας, έτσι ώστε να περάσει και στις επιχειρήσεις μας, να περάσει στην καθημερινότητά μας. Είναι πραγματικά πάρα πολύ σημαντικό να αρχίσουμε να ψάχνουμε πηγές για να δούμε πως εξελίσσονται οι τεχνολογίες. Σημαντικός είναι ο ρόλος θεσμικών φορέων όπως είναι η ΕΣΕΕ οι οποίοι κάνουν πάρα πολύ σημαντικές ενέργειες σχετικά με την ενημέρωση για το μέλλον, όπως για π.χ. όλο το πλαίσιο αυτό γύρω από το Future of Detail.

Η αλήθεια είναι ότι οι γυναίκες είμαστε εκτός από πιο ιδιαίτερες προσωπικότητες με ενσυναίσθηση, είμαστε και πολυπράγμονες οπότε είναι σημαντικό αυτό να το αξιοποιούμε, να βρίσκουμε τον χρόνο μέσα στην καθημερινότητά μας που ξέρω ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο γιατί έχουμε πολλούς ρόλους, να ενημερωνόμαστε σχετικά. Είναι καίριο ότι όλες είμαστε μητέρες ή θα γίνουμε μητέρες κάποια στιγμή, να βοηθάμε τις κόρες μας να βρίσκουν τη δύναμη στον εαυτό τους και να τις ωθούμε να ασχολούνται με τις νέες τεχνολογίες, μιλάμε για επαγγέλματα του μέλλοντος, όλα θα εξελιχθούν προς τα εκεί, από πολύ νωρίς.

Υπάρχουν πάρα πολύ ωραία προγράμματα που μπορούν μικρότερα παιδιά και μάλιστα κορίτσια, να ασχοληθούν με κώδικα, να ασχοληθούν με πιο ιδιαίτερα κομμάτια της τεχνολογίας. Έτσι λοιπόν θα μπορέσουμε να βοηθηθούμε και να βοηθήσουμε και την κοινωνία.



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μητροπόλεως 42, 105 63 Αθήνα
Τηλ.: 210.32.59.200, Fax: 210.32.59.209
www.esee.gr, e-mail: info@esee.gr



Πετράκη 8, 105 63 Αθήνα
Τηλ.: 210.32.59.170, Fax: 210.32.59.229
www.inemy.gr, e-mail: info@inemy.gr